Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Галоўн. рэдактара—№ 709.
Матар'ял прымаецца—з 9-ці да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў)

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 65 (2253) Субота, 17-га сакавіка 1928 г.

Што перашкаджае калектывізацыі.

Сёньня мы друкуем пастанову Калегіі Народнага Камісарыяту Земляробства пра практычныя мерапрыёмствы па ўзмацненьню калектывізацыі і каапэраваньню сельскай гаспадаркі. Яшчэ 10 сакавіка г. г. Савет Народных Камісараў БССР у сваёй пастанове аб веснавой пасяўной кампаніі 1928 г. прапанаваў усім зямельным, каапэрацыйным і крэдытным установам пры падрыхтоўцы правядзеньня пасяўной кампаніі «пашырыць калектывізацыю і арганізацыю вытворчых відаў с.-г. каапэрацыі, для чаго Народнаму Камісарыяту Земляробства і Белсельсаюзу яшчэ раз узгодніць гадавы плян калектывізацыі і вытворчага каапэраваньня і падаць на разгляд у Дзяржаўную Плянавую Камісію. Эканамічнай Нарадзе пры Савеце Народных Камісараў было запрапанавана разгледзіць гэты плян у працягу 2-х тыдняў».

Акруговым і раённым выканаўчым камітэтам было прапанавана «даклада-вызначыць на працягу дзесяці дзён, колькі мяркуецца арганізаваць калектыўных гаспадарак і розных вытворчых відаў каапэрацыі і падаць іх у Народны Камісарыят Земляробства для агульнага падліку і вызначэньня неабходных мерапрыёмстваў па ажыцьцяўленьню гэтага пляну».

Але звычайная інэртнасьць і нядбайнасьць, якая ў значнай меры яшчэ пануе ў нашым апараце, дала сябе адчуваць і тут: належныя пляны на мясцох яшчэ да гэтага часу ня складзены, Наркамзем ня мае магчымасьці разглядзець агульнадзяржаўны плян, і своечасовая дапамога, якая павінна быць аказана ўсім калектыўным гаспадаркам, як існуючым, а гэтаксама і тым, якія сёлета арганізоўваюцца, ня можа быць ажыцьцёўлена.

На мясцох заўважваецца вялікае імкненьне сялянства да калектыўных форм гаспадаркі. Сялянства арганізоўваецца ў калектывы, у арцелі, у камуны. Але гэтае сялянскае імкненьне не заўсёды знаходзіць падтрыманьне належных арганізацый. Не заўсёды сяляне знаходзяць нават статут, які абавязкова яму патрэбны для арганізацыі калектыву, не заўсёды ў райвыканкомах, у каапэрацыі, у камітэтах узаемадапамогі сяляне знаходзяць адказ на яго запытаньні, як можна з'арганізаваць калектыў. Мясцовыя партыйныя, савецкія і іншыя арганізацыі яшчэ не ўзварушыліся ў гэтым напрамку, яшчэ не зразумелі значэньня сёлетняй пасяўной кампаніі, якая ў значнай меры павінна быць пераломным пэрыядам да пераводу нашай сялянскай гаспадаркі на калектыўныя формы.

Пакуль мы яшчэ ня ўступілі ў пасяўны час, пакуль яшчэ праводзіцца падрыхтоўчая кампанія да веснавога севу, трэба яшчэ раз праверыць і падрыхтавацца да калектывізацыі і каапэраваньня сельскай гаспадаркі, для таго, каб у часе севу нам ужо ня прыходзілася ламаць тыя пляны і мерапрыёмствы, якія пачнём ажыцьцяўляць.

Жыцьцё насьміхаецца над цьвёрдалобымі палітыкамі.

ДЗЕЛАВІКІ АНГЛІІ ЗА РАЗЬВІЦЬЦЁ ГАНДЛЁВЫХ ЗНОСІН З СССР.—АНГЕЛЬСКІЯ КРЭДЫТЫ ГАНДЛЮЮЧЫМ ОРГАНАМ СССР.

ЛЁНДАН, 15-3. „Івнінг Стандарт" паведамляе, што буйная ангельская кампанія па продажы і транспарту мясных прадуктаў пастанавіла даць савецкім арганізацыям, гандлюючым мяснымі прадуктамі, крэдыт у разьмеры 500 тыс. фунтаў стэрлінгаў (каля 5 мільёнаў руб.) тэрмінам на 3 гады.

Дырэктар кампаніі Вэсты ў гутарцы з прадстаўнікамі друку заявіў, што гандлёвыя дачыненьні кампаніі з савецкімі экспартнымі арганізацыямі «праходзілі да гэтага часу ў вышэйшай меры ў прыяцельскай атмасфэры».

„Наш вопыт,—заявіў Вэсты,—даводзіць аб магчымасьці весьці здавальняючыя дзелавыя апэрацыі з СССР». Для Англіі было-б лепш,—казаў далей Вэсты,—калі-б англа-савецкі гандаль пашырыўся і ангельскія фірмы атрымалі ад СССР буйныя заказы «на тавары і машыны».

Дача крэдыту зьвязана з праэктам падпісаньня між ангельскай кампаніяй і савецкімі мясагандлюючымі арганізацыямі ўгавору, водлуг якога пераважнае права продажу савецкіх мясных прадуктаў на ангельскім рынку даецца кампаніі.

Абмяркоўваючы гэтае паведамленьне, „Івнінг Стандарт" піша: «Пастанова ангельскае фірмы будзе спаткана з вялікай зацікаўленасьцю ў ангельскіх дзелавых колах. Гэтая пастанова азначае новы крок на шляху заснаваньня нармальных гандлёвых дачыненьняў між Англіяй і СССР».

АНГЕЛЬСКІЯ СПРОБЫ СКАРЫСТАЦЬ АЎГАНІСТАН ПРОЦІ СССР.

ЛЁНДАН, 15-3. Выступаючы на банкеце ў лёнданскай ратушы, аўганскі падышах, водлуг слоў друку, заявіў: „Дачыненьні, існуючыя між Аўганістанам і Англіяй, сапраўды прыяцельскія".

Абмяркоўваючы гутарку аўганскага падышаха, «Дэйлі Тэлеграф» піша: «Гэтыя словы дакладна адбіваюць сучасны стан дыплёматычных дачыненьняў між Англіяй і Аўганістанам». Газэта заклікае Аўганістан захоўваць сваю незалежнасьць і піша: „Як добра ведаюць аўганцы, у выпадку, калі СССР распачне ваенны паход у Індыю, дык пастараюцца для забясьпечаньня посьпеху гэтага прадпрыёмства (які ўяўляецца вельмі вялпэўным) абярнуць Аўганістан у расейскую правінцыю». У канцы газэта піша: «Ад часу падарожжа па Эўропе Пётры Вялікага падарожжа аўганскага падышаха самае значнае як у палітычных, так і ў эканамічных адносінах».

СПРОБА ЎЦЯГНУЦЬ АЎГАНІСТАН У АНТЫСАВЕЦКІ БЛЁК.

ЛЁНДАН, 15-3. Абмяркоўваючы прыезд аўганскага падышаха ў Англію, камуністычная «Уоркер Лайф» піша: „Пашана, якую зараз Англія выказвае Аўганістану—пашана пабітага пахабніка да пабіўшага яго». Газэта думае, што ангельскі ўрад будзе ўсялякім чынам спрабаваць зьнішчыць прыяцельскія адносіны аўганскага падышаха да СССР, каб забясьпечыць сабе падтрыманьне Аўганістана ў вайне, якую Англія рыхтуе процi СССР.

Пачатак працы камісіі аб разброеньні.

ЖЭНЕВА, 15-3. Сёньня адчынілася пятая сэсія падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні. Старшыня камісіі Лёўдон вітаў прадстаўніка Турцыі, які ўпяршыню прысутнічае на пасяджэньнях камісіі. Потым Лёўдон выказаў задаволеньне накопт вынікаў працы камітэтаў на безапаснасьці і арбітражу і адзначыў, што камісіі належыць заняцца абмеркаваньнем савецкага праэкту разброеньня.

„Камісіі,—сказаў Лёўдон,—прыдзецца вырашыць пытаньне, у якой меры зьяўляецца гэты праэкт рэальным і наколькі ён лічыцца з духам, пануючым зараз у чалавечай грамадзе. Ва ўсякім разе, вельмі карысна самым дакладным чынам вывучыць гэты праэкт.

Турэцкі пасланьнік у Бэрне Мунір Бэй, які зьяўляецца прадстаўніком ад Турцыі ў камісіі да прыезду ўсяе турэцкае дэлегацыі, выказаў ад імя Турцыі задаволеньне накопт запросін Турцыі і выказаў надзею, што турэцкая дэлегацыя, якая прыедзе ў Жэневу толькі ў нядзелю, будзе мець магчымасьць узяць дзейны ўдзел у абмеркаваньні галоўных пытаньняў. Прадстаўнік Нямеччыны Бэрнсдорф прапанаваў адкласьці абмеркаваньне галоўных пытаньняў да панядзелка, каб даць магчымасьць турэцкай дэлегацыі ўзяць больш актыўны ўдзел у працы камісіі. Старшыня савецкае дэлегацыі Літвінаў, адзначыўшы, што ініцыятыва запросін Турцыі належыць СССР, падтрымаў прапанову Бэрнсдорфа, якая і была ўхвалена.

У парадку дню—абмеркаваньне дакладу камітэту па безапаснасьці і арбітражу.

Культурна-палітычныя дзеячы Англіі аб савецкай канвэнцыі.

ЛЁНДАН, 15-3. Пацыфісцкая арганізацыя «ня трэба больш вайны» агаласіла ў друку заяву накопт савецкага праэкту канвэнцыі аб разброеньні. Заява падпісана 10 асобамі, у тым ліку Лэнсбэры, Бэрнардам Шоу, Бэн-Тэнарам і інш.

У заяве гаворыцца: «Савецкі праэкт разброеньня паралізуе спасылкі ангельскага ўраду на «імпэрыялізм» СССР—спасылкі, якімі ангельскі ўрад прыкрывае сваё нежаданьне разброіцца. Не дапамогуць ангельскаму ўраду і спробы паставіць пад сумненьне і шчырасьць савецкіх прапаноў. Палітычнае, стратэгічнае і геаграфічнае становішча СССР, а таксама існуючы ў Савецкім Саюзе грамадзкі лад такі, што ўсеагульнае разброеньне зьяўляецца для СССР пажаданым».

У канцы заявы гаворыцца: «Ангельскі ўрад павінен памятаць, што прапановы расейцаў супадаюць з жаданьнямі мільёнаў ангельцаў».

Стаўка міжнародных банкіраў на падрыў дзейнасьці Дзяржбанку СССР

ФРАНЦУСКІ ЎРАД ВЫСУНУЎ НЕАБАСНАВАНЫЯ ПРЭТЭНЗІІ НА САВЕЦКАЕ ЗОЛАТА Ў АМЭРЫКАНСКІХ БАНКАХ.

Варожая СССР пазіцыя амэрыканскага ўраду.

Нагальныя прэтэнзіі Францыі.

НЬЮ-ЁРК, 13-3. Пытаньне аб выкарыстаньні савецкага золата ў Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах [illegible]

Вашынгтонскі карэспандэнт агенцтва Гавас паведамляе: „Дзяржаўны дэпартамэнт Злучаных Штатаў заявіў накопт гэтага, што [illegible] Французкае пасольства было паведамлена аб гэтай пастанове".

У вашынгтонскіх палітычных колах заяўляюць, што дата выданьня Міністэрства фінансаў аб забароне прыняць савецкае золата (9-га сакавіка) супадае з датай [illegible] ноты дзяржаўнаму дэпартаменту.

Забарона апэрацый Дзяржбанку СССР у Амэрыцы.

НЬЮ-ЁРК, 13-3. [illegible] з СССР транспарт золата [illegible] коштам у 5 мільёнаў даляраў, адрасаваны ў 2 нью-ёрскія банкі, якія зьяўляюцца контр-агентамі Дзяржбанку СССР. Міністэрства фінансаў Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў забараніла прабірнай палаце прыняць савецкае золата, грунтуючыся на выдадзеным у 1920 г. [illegible]

Пастанова міністэрства фінансаў [illegible]

Працэс Беларускай Грамады.

Матэр'ял абвінавачаньня трашчыць.

ВІЛЬНЯ, 15-III. На працэсе Беларускае Грамады быў дапрошаны загадчык урадавых кнігасховаў Вільні Студніцкі, які лічыцца адным з „бавых" сьведак абвінавачаньня. Задача Студніцкага—дыскрэдытаваць і падарваць маральны аўтарытэт [illegible] Луцкевіча ў беларускім нацыянальным руху. Сьведка заявіў, што ведае Луцкевіча ўжо 20 гадоў і ведаў яго брата-нябожчыка Янку Луцкевіча. Водлуг слоў Студніцкага, браты Луцкевічы—людзі без усякіх маральных асноў, [illegible] свае сродкі. „Беларускі рух,—кажа Студніцкі,—быў для Луцкевіча сродкам зрабіць кар'еру».

Пад крыжаваным агнём запытаньняў выяўляецца, што заявы сьведкі, нібыта між ім і Луцкевічам ня было ніякіх стычак, няправільныя. Здарыліся вельмі вострыя стычкі. Выяўляецца таксама, што брат сьведкі зьяўляецца аўтарам [illegible] нямецкімі акупантамі брашуры, аб якой усім было вядома, што яна выдавалася на нямецкія грошы. Сьведка кампрамэтуе сябе таксама і тым, што ня можа адказаць на запытаньні аб беларускім руху, не зважаючы на ранейшыя яго заявы, што ён добра яго ведае. Паступова выкрываюцца ўсе паклёпныя заявы сьведкі. У выніку тлумачэньняў Луцкевіча выяўляецца, што на сёньнешнім [illegible] адзін з сур'ёзных козыраў абвінавачаньня.

Савецкая Украіна пратэстуе супроць працэсу над Беларускай Грамадой.

Сходы прадстаўнікоў прафэсыянальных, грамадзкіх, культурных і літаратурных арганізацый гор. Харкава, сабраўшыся ў дзень сьвяткаваньня ніспрынуцьця расейскага царскага ўраду і ўгодак змагара проці яго вялікага украінскага паэты Тараса Шэўчэнкі, з глыбокім абурэньнем адзначаюць, што 4 мільёны беларускіх сялян і рабочых яшчэ да гэтага часу пакутуюць у панскім прыгоне пад прыгнечаньнем фашысцкага польскага ўраду.

У той час, як Усходняя Беларусь, скінуўшы царскія ланцугі супольна з іншымі народамі Савецкага Саюзу, вольнымі і шырокімі крокамі ідзе да пабудовы сваёй культуры, жыве поўным дзяржаўным жыцьцём,—Беларусь Заходняя прыціснута панскім ботам, ня мае грамадзкай палітычнай волі. Найлепшыя сыны Беларусі пакутуюць у астрогах за свае змаганьні гутарыць і вучыцца на роднай мове, за высокакультурную барацьбу на полі каапэраваньня беларускага сялянства.

Разагнана стотысячная Беларуская Грамада, зьняволены сотні яе сяброў, арыштаваны, не зважаючы на права недатыкальнасьці, беларускія дэпутаты польскага сойму. Сьляпая суровасьць буржуазеі ня ведае межаў. Яе мэта—зьнішчыць, сьцерці з зямлі 4-х мільённы народ, зьнішчыць беларускіх сялян і работнікаў, адабраць ад іх зямлю, як адабралі ўжо волю.

Сходы пратэстуюць проці нячуваных уціскаў беларускіх рабочых і сялян. Сходы ганьбяць польскую буржуазею, якая катуе беларускіх працоўных, і заклікаюць польскіх рабочых і сялян супольна з працоўнымі іншых нацый вызваліцца з-пад панскага прыгону, скінуць панскія путы і будаваць вольнае савецкае жыцьцё, якое ня ведае нацыянальнага прыгнечаньня, якое дае волю ўсім народам.

Няхай жыве злучаная ў адно вольная Беларусь!

Няхай жыве вызваленая ад шляхецкага панаваньня Савецкая Польшча!

Няхай жыве вольны саюз працоўных усяго сьвету!

„Розкуйтеся—братайтеся"!

„ВЫБАРЫ" У ПАЛЕСЬСІ.

„Роботнік" падае шэраг карэспандэнцый з Палесься аб выбарах у сойм і асабліва ў сэнат. Аказваецца, што Палескі ваявода, вялікі абшарнік Крагельскі, ужыў проста дапатопныя мэтады, каб здабыць галасы застрашаных рэпрэсіямі палешукоў.

4.000 навуковых працаўнікоў Украіны далучаюць свой голас пратэсту.

У часе сходу прысланы ліст ад дырэктара Інстытуту т. Шэўчэнкі, акадэміка Зьм. Багалея. У лісьце зазначана:

„Думкаю і пачуцьцем я—з усімі Вамі, а мы ўсе—з т. Шэўчэнкам, абаронцаю прыгнечаных нацый.

Усеукраінская Сэкцыя Навуковых Працаўнікаў, якая аб'яднае блізка 4-х тысяч навуковых дзеячоў, на сваім перадапошнім пленуме таксама рашуча пратэставала проціўціскаў над Беларускаю Грамадою і падала рэзалюцыю аб гэтым на ўсесаюзны пленум навуковых працаўнікоў».

Дірехтор Інстітуту
Т. Шевченка
Акад. Дм. Багалій

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1-ай г. ночы).

Паражэньне Фынь-Юй-Сяна.

ПЕКІН, 15-3. Па паведамленьню мукдэнскага генэральнага штабу, бойка між мукдэнскім войскам і войскам Фынь-Юй-Сяна на захадзе правінцыі Чжылі скончылася паражэньнем Фынь-Юй-Сяна. Войска Фынь-Юй-Сяна адступіла ва ўсходнім напрамку. Мукдэнцы захапілі шмат палонных і трафеі. Шмат салдат Фынь-Юй-Сяна пры беспарадачным адступленьні патапілася ў рэчцы Чан.

Замах банкіраў будзе біты.

Заява старшыні Дзяржбанку Шэйнмана.

МАСКВА, 15-III. Накопт крокаў, узятых у Амэрыцы французскім урадам у адносінах да золата савецкага пахаджэньня, старшыня праўленьня Дзяржбанку т. Шэйнман сказаў: [illegible]

ЧЫМ ВЫКЛІКАНА ВЫСТУПЛЕНЬНЕ ФРАНЦЫІ.

ПАРЫЖ, 15-3. [illegible]

Вялікае палітычнае значэньне справы.

НЬЮ-ЁРК, 13-3. Водлуг чутак, французскі банк спадзяецца, што [illegible] на агульную думку як банкаўскіх колаў, так і аўтарытэтных юрыстаў іск французскага банку зьяўляецца юрыдычна неабгрунтаваным. Водлуг [illegible] цяжка весьці гандлёвыя дачыненьні з СССР і ўстрымлівацца ў той самы час ад яго прызнаньня.

І Румынія мае „прэтэнзіі".

НЬЮ-ЁРК, 15-3. Водлуг паведамленьняў «Жорналь Обсэнэр», румынскае консульства пацьвярджае весткі, што Румынія намерана заявіць прэтэнзію на савецкае золата, дэпанаванае ў Нью-Ёрку. Румынская місія ў Вашынгтоне згаварваецца з міністэрствам замежных спраў.

За дзень.

Амэрыканскія патрыёткі і падводныя лодкі.

Дыплёматыя—ня простае мастацтва! У дыплёматыі шмат агульнага са спортам. Буржуазная дыплёматыя мае свае сродкі падрыхтоўкі грамадзкай думкі. Скажам, напрыклад, імпэрыялісты рыхтуюцца да вайны. Што трэба рабіць? Прэзыдэнт рэспублікі абавязан гаварыць шмат міралюбчых прамоў. Прэм'ер-міністр абавязкова выступае ў парляманце з некаторымі намёкамі па адрасу галоўнага ворага. А аб вайне, аб сапраўднай вайне гавораць усякія таварышы міністра, наогул генэралы і дыплёматы ў адстаўцы.

Самае галоўнае ў дыплёматычным мастацтве—умелае, прапарцыянальнае падзяленьне працы! Паглядзеце, як клясычна разьмеркаваны ролі ў Злучаных Штатах. Прэзыдэнт Куліж удзень і ноччу сумуе аб вечным міры! Пан Келёг у імпэце шчырасьці пушчае часамі вострыя стрэлы ў брытанскі лягер. А ўсякія генэралы «прасьвяшчаюць» амэрыканскую нацыю накопт карысьці рэчаў для выбуху паветраных эскадраў і падводных лодак.

Палкоўнік Чарльз Робінс, намесьнік вайсковага міністра, выступіў у Вашынгтоне на канфэрэнцыі жанчынпатрыётак, скліканай для абмеркаваньня пытаньняў нацыянальнай абароны. Робінс выклаў дакладную праграму ўсеагульнай мабілізацыі на выпадак вайны! Пасьля таго, як у Францыі прынят закон аб мабілізацыі ўсіх сіл нацыі ў часе вайны, пасьля зацьвярджэньня ангельскім парлямантам закону супроць прафсаюзаў, амэрыканская буржуазея высоўвае свае праэкты. Усе сродкі магутнай заакіянскай рэспублікі будуць сабраны ў будучай вайне.

Выступленьне Чарльза Робінса яшчэ раз пацьвярджае, што кіраўнікі амэрыканскай палітыкі зусім уяўляюць сабе, што трэба сур'ёзна рыхтавацца да новай вайны!

Пра палітычную амністыю ў Францыі.

Амаль усе выдатныя правадыры камуністычнай партыі Францыі і наогул кіраўнікі францускага рэвалюцыйнага руху пасаджаны ўрадам Пуанкарэ ў турмы. Камуністычныя дэпутаты парляманту шмат разоў узьнімалі пытаньне пра палітычную амністыю, якую нават у свой час абяцаў радыкальны ўрад Эрыё, але ўвесь час прапановы камуністаў адхіляліся большасьцю галасоў.

Зараз зноў надыходзяць выбары ў францускі парлямант. Камуністы актыўна рыхтуецца да новых выбараў і яны маюць усе шансы правесьці ў парлямант значна больш дэпутатаў, чым у мінулы. Францускія меншвікі і радыкалы добра ведаюць настрой працоўных мас Францыі, якія, бязумоўна, аддадуць свае галасы за камуністаў, тым больш за арыштаваных дэпутатаў, якія будуць фігураваць на чале камуністычных сьпісаў. Вось што штурхае меншавікоў дамагацца палітычнай амністыі, у выніку якой былі-б вызвалены члены ЦК кампартыі Францыі—дэпутаты парляманту і гэтым самым выбіць козыр з рук камуністаў.

Але ўрад Пуанкарэ не нагэтулькі дурны, каб вынікі гэтага перадаць сацыялістам. Пуанкарэ ведае, што на палітычнай амністыі меншавікі зьбіраюцца зарабіць нейкі палітычны капіталец. Дык навошта яму гэты капітал аддаць меншавікам, калі з добрым посьпехам ён яго можа выкарыстаць у сваю карысьць. Вось чым тлумачыцца той факт, што ўрад Пуанкарэ адхіліў патрабаваньні сацыялістаў аб палітычнай амністыі. Праз месяц—два гэтае пытаньне зноў паўстане ў парляманце для таго, каб амністыя была дадзена нібы ў выніку ініцыятывы ўраду.

Антысэміцкі разгул у Львове.

Выбары ў Львове прынесьлі польскаму шавіністычнаму грамадзянству вялікую неспадзянку. У пасла сойму выбраны ў Львове два яўрэі. Выбраны таму, што яўрэйскі аб'яднаны сьпісак атрымаў значную перавагу над разьбітымі на паасобныя сьпіскі польскімі галасамі.

Дзякуючы існуючай у Польшы выбарчай сыстэме і быць ня можа іначай. Для ўсіх—вынік адзін. І ў дадатак якраз на выбарах церпяць не палякі, а драбнейшыя нацыянальнасьці. Але для польскіх шавіністаў законы ня пісаны. Польскія эндэкі, якія прайгралі на толькі што адбыўшыхся выбарах сваю стаўку, захацелі адыграцца ў кулачных патасоўках. Ужо 5 сакавіка ў Львове зьявілася адозва, заклікаўшая грамадзянства на мітынг пратэсту. Група студэнтаў зграмадзіла навакол сябе каля 1000 асоб. Паліцыя стала разганяць сабраных. Натоўп рушыў у цэнтр гораду, зьбіваючы па дарозе праходзіўшых яўрэяў і выбіваючы ў яўрэйскіх крамах шыбы.

6 сакавіка адбываліся новыя дэманстрацыі. Студэнты-карпаранты, вучні школ, рамесьніцкая моладзь, басякі і хуліганы бушавалі на шмат якіх вуліцах Львова. Разьбіта было шмат яўрэйскіх крам і шынкоў. Натоўп кінуўся было на студэнцкія яўрэйскія бурсы. Тады толькі паліцыя стала арыштоўваць хуліганаў.

7 сакавіка паўтарылася тое-самае—антыяўрэйскія эксцэсы. Дэманстрацыі студэнтаў і розных вулічных элемэнтаў з кіямі і каменьнем у руках узнавіліся з новай сілай, асабліва вечарам гэтага дня. Яўрэі не маглі паказвацца на вуліцах. Нават у адносінах да коннай паліцыі дэманстранты захоўваліся агрэсыўна. У коньніцу пасыпаліся палкі і каменьні. Сярод паліцыі аказалася некалькі раненых і кантужаных.

Так гулялі некалькі дзён у Львове чорнасоценныя і наогул шавіністычныя элемэнты, якім захацелася за свае ўласныя няўдачы памсьціцца на львоўскіх яўрэях.

У панскай Польшчы.

ПРОЦАНТ ГАЛАСАВАЎШЫХ У СЭНАТ.

Процант галасаваўшых у сэнат па асобных ваяводзтвах наступны: у Варшаўскім—60 проц., у Лодзінскім—70 проц., Келецкім—55 проц., Люблінскім—60 проц., Кракаўскім—65 проц., Львоўскім—58 проц., Тарнопальскім—65 проц., Станіславаўскім—60 проц., у Беластоцкім, Палескім, Навагрудзкім і Віленскім—65 проц., у Пазнанскім і Паморскім—65 проц. і Сілезкім—70 проц.

ПАЖАР У СЯДЗІБЕ ВІТАСА.

Польская прэса даносіць, што ў вёсцы Верхаславіцы пад Тарновам выбух пажар, які зьнішчыў усе гаспадарчыя будынкі б. прэм'ера і сувязнага правадыра Пяста п. Вітаса. Застаўся цэлым толькі адзін дом, у якім жыве Вітас.

ЗАБАСТОЎКА.

На лодзінскай фабрыцы мануфактурных вырабаў Альяр-Руссо і К-о выбухла забастоўка, у якой прымаюць удзел 2.300 асоб.

У ПОЛЬШЧУ ЕДУЦЬ ЛІТОЎСКІЯ ПАЭТЫ.

«Глос Правды» паведамляе, быццам 5 літоўскіх паэтаў выяжджае 12 красавіка ў Варшаву.

ЛЁТНАЯ КАТАСТРОФА.

У Радамскім пав. каля маёнтку Хмелёўшчызна, здарылася катастрофа з вайсковым самалётам, на якім ехалі маёр Жураўскі з паручнікам Місевічам.

МАРАЗЫ І СЬНЕГ.

Апошнімі днямі ў Польшчы насталі моцныя маразы, якія ў некаторых мясцовасьцях даходзяць да 15-20 градусаў.

З польскай прэсы.

ТРЫУМФЫ ПАЛАЧНІКАЎ.

Здавалася сваімі посьпехамі на выбарах санацыя трыумфу: «Роботнік» гэтай прычыны піша:

„Калі-б «Блёк супрацоўніцтва з урадам» здабыў свае мандаты, апэрыруючы нармальнымі спосабамі выбарчай барацьбы, калі-б ён не знаходзіўся ў часе кампаніі пад ахоўваньні адзінага ўпрывілеяванага сэктара, калі-б сьпіскі кандыдатаў „Блёку“ не былі сьпіскамі «афіцыяльных кандыдатур“—тады-б посьпех данага кірунку палітычна-палітычнай думкі выглядаў-бы сапраўды імпануюча.

Але было інакш... Грошы, дзяржаўная [illegible]

[illegible]

НЕМЦЫ ПЕРАМАГЛІ.

[illegible]

перамога «Сельробу», «украінскіх сацыялістаў», а таксама беларускіх лявіцоўцаў над эндэцкім УНДО (Укр. Нар.-Дэм. Аб'яд.) і беларускай дэмакратыяй хутчэй азначае ўзмацненьне рэвалюцыйна-незалежніцкіх уплываў».

УРАД І СОЙМ.

Санацыя атрымала на выбарах 135 мандатаў. Гэтага замала, каб камандаваць у сойме, бо проці 135 стаяць 309 мандатаў іншых соймавых груп. «Наш Пшэглёнд», разважаючы над сітуацыяй, прыходзіць да такіх выва-даў.

[illegible]

ці і нацменшасьці—асабліва беларуская і украінская—захочуць ісьці на згоду з урадам, які з такою нянавісьцю і энэргіяй душыць іх нацыянальны рух.

А што да ППС і іншых, дык мы згодны з «ПП». Яны пойдуць на згоду, калі ім кінуць костку.

Зам.

САНАЦЫЯ І НАЦМЕНШАСЬЦІ.

Санацыйная прэса націрае рукі ад радасьці, што «Блёк нацменшасьцяў» панёс на выбарах паражку. „Наш Пшэглёнд“ адказвае на гэта так:

„Гэтыя паны ня хочуць зразумець, што [illegible]

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

КРЭДЫТЫ ДА ПАСЯЎНОЙ КАМПАНІІ.

Ворша, 16-III. Гэтымі днямі Акруговае сельска-гасп. крэдытнае таварыства атрымала з Менску 10.000 р. на крэдытаваньне калгасаў і бядняцкіх гаспадарак на набыцьцю штучнага ўгнаеньня, 20.000 руб.—на с.-гасп. машыны і 30.000 руб.—на крэдытаваньне травасеяньня.

Полацак, 16-III. Акрсельбанк сёньня атрымаў з Менску 75.000 руб., з іх для крэдытаваньня сялянства на с.-г. машыны—25.000 руб., на пашырэньне травасеяньня—30.000 руб. і на штучнае ўгнаеньне—20.000 руб. Усе гэтыя крэдыты ў першую чаргу будуць адпушчаны бядняцкім гаспадаркам і калхозам.

Магілеў, 16-III. Гэтымі днямі атрымана з Белсельбанку на кантрактацыю пасеваў броварнага ячменю 13.950 р. і семя лёну—26.250 руб. Апрача таго, дадаткова атрымана на крэдытаваньне сялянства ў час пасеўнай кампаніі 85.000 руб. спэцыяльна на набыцьцё с.-гасп. машын, насеньня траў і штучнага ўгнаеньня.

С.-Г. АРЦЕЛІ ДЛЯ ІНВАЛІДАЎ І ПАРТЫЗАН.

Бабруйск, 16-3. Акруговы выканаўчы камітэт ухваліў пастанову аб арганізацыі двох сельска-гаспадарчых арцеляў для інвалідаў і чырвоных партызан. Арцелі будуць арганізаваны ў Бабруйскім і Рагачоўскім раёнах.

МАШЫННЫЯ РАМОНТНЫЯ АРЦЕЛІ.

ГОМЕЛЬ, 16-III. У зьвязку з тым, што за апошнія 4 гады сялянства акругі набыло значную колькасьць машын і прыладаў, намячаецца да пачатку вясеньняй пасеўнай кампаніі арганізаваць па акрузе 12 рамонтных арцеляў і 3 новыя рамонтныя майстэрні. Ва ўсіх больш буйных эканамічных пунктах акругі намечана арганізаваць майстэрні па рамонту машын. Рамонтныя арцелі будуць арганізаваны ў Брагіне, Ветцы, Гомелі, Новабеліцы, Камарыне, Лоеве, вёсцы Нова-Кузьнечнай, Церахаўцы, Уваравіцах, Хойніках, Чачэрску, Буда-Кашалёве.

Да апошняга часу амаль увесь рамонт машын і прыладаў рабіўся прыватнымі майстэрнямі і кузьнямі.

КВАЛІФІКАЦЫЯ МАСЛАРОБАЎ.

ГОМЕЛЬ, 16-3. Гэтымі днямі ў акрузе ўпяршыню адбыўся выпуск 29 слухачоў кароткатэрміновых курсаў масларобаў. Курсы, арганізаваныя Палессаюзам, абслугоўваліся сілаю і сродкамі саюзу. У выніку мы маем да 3-х дзесяткаў працаўнікоў, якія варочаюцца з некаторай падрыхтоўкай у свае калектыўныя гаспадаркі, арцелі, каб ужыць набытыя веды на практычнай працы.

ДАПАМОГА ПАЛІТВЯЗЬНЯМ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

ВОРША, 16-III. Па акрузе разгарнулася шырокая кампанія дапамогі палітвязьням Заходняй Беларусі і Польшчы. З Мопраўскіх раённых арганізацый паступіла 1.838 руб. Збор сродкаў па акрузе працягваецца.

АРГАНІЗАВАНЫ НОВЫЯ 2 АРЦЕЛІ.

Магілеў, 16-III. Для пашырэньня барацьбы з беспрацоўем ня так даўно ў Магілеве арганізаваліся дзьве арцелі—па вырабу панчох і трыкатажная. Сёньня з Менску атрымана каля 2.000 руб., якія будуць скарыстаны на ўзмацненьне матар'яльнага становішча гэтых арцеляў.

ЗАГРАНІЧНАЕ АБСТАЛЯВАНЬНЕ ДЛЯ ЦЭНТРАЛЬНАЙ МАЛОЧНАЙ.

ГОМЕЛЬ, 16 3. Палессельсаюзам атрымана паведамленьне ад Белсельсаюзу, што апошнім ужыты ўсе захады да хутчэйшай мэханізацыі цэнтральнай малочнай. Бельсельсаюз набывае заграніцай для малочнай мэханічнае абсталяваньне, на што атрымаў з Белсельбанку крэдыт на суму 15 т. р.

Пасьля мэханізацыі малочная Палессаюзу будзе выпускаць 10-12 тысяч літраў малака штодзень. Заграгічнае абсталяваньне будзе набыта ў Нямеччыне. Будуць набыты машыны для прыёму малака, машыны для апрацоўкі цэльнага малака і машыны для перапрацоўкі малака на сьмятану і масла. Рэшта машыннага абсталяваньня будзе на- [illegible]

Пазыка ўмацненьня сялянскай гаспадаркі.

Як ідзе рэалізацыя пазыкі.

РЭАЛІЗАВАЛІ 63.5 ПРОЦ. ЗАДАНЬНЯ.

ПАРЫЧЫ, 16-III. [illegible]

РАСПАЎСЮДЗІЛІ НА 28927 Р. 50 К.

АСІПАВІЧЫ, 16-3. З пачатку кампаніі да 8 сакавіка у Асіпавіцкім раёне рэалізавана сялянскай пазыкі на 28.927 руб. 50 к., ці 63,5 проц. заданьня. Трэба сказаць, што тэмп рэалізацыі ў апошні тыдзень узмацніўся. Калі так пойдзе праца і далей, то заданьне будзе выканана ў тэрмін.

ТЭМП РЭАЛІЗАЦЫІ АСЛАБЕЎ.

СЛУЦАК, 16-3. Водлуг вестак, на 8 сакавіка ў Слуцкім раёне рэалізавана сялянскай пазыкі на 23.932 руб. 50 кап., што складае 39,2 проц. заданьня. Тэмп рэалізацыі за апошні тыдзень аслабеў: рэалізавана за гэты час усяго на 1170 руб.

ВІДАЦЬ, ЗАДАНЬНЯ НЯ ВЫКАНАЮЦЬ.

БАРЫСАЎ, 16-3. З пачатку кампаніі ў Барысаўскім раёне распаўсюджана аблігацый сялянскай пазыкі на суму 10765 р., прычым за час з 8 да 16 сакавіка прададзена аблігацый пазыкі на 1017 р. 50 кап. Пакуль што ў нашым раёне рэалізавана пазыкі толькі 23,9 проц, заданьня. Райвыканкому трэба падумаць аб узмацненьні тэмпу рэалізацыі, бо інакш заданьне выканана ня будзе.

АБ ЧЫМ ДУМАЮЦЬ У ЧЭРВЕНІ.

Чэрвень, 16-III. [illegible]

ТЭМП УЗМАЦНЯЕЦЦА НЕДАСТАТКОВА.

ЗАСЛАЎЛЬ, 16-3. За апошні тыдзень (да 16 сакавіка) прададзена аблігацый сялянскай пазыкі на 2830 р., а з пачатку кампаніі—на 7822 руб. 50 к., што складае 15,6 проц. заданьня. Трэба адзначыць, што ў апошні час тэмп трохі ўзмацніўся, але ўсё-ж недастаткова.

НЕДАЛЁКА І ТУТ АДЫШЛІ.

Астрашыцкі-Гарадок, 16-III. За апошнія сем дзён па раёну рэалізавана пазыкі на 1112 руб. 50 кап., а з пачатку кампаніі—на 4422 р. 50 к. Пакуль што заданьне выканана ўсяго толькі на 9 проц.

ЗАДАНЬНЕ ВЫКАНАЕМ.

СЬВІСЛАЧ, 16-3. [illegible]

У САМАХВАЛАВІЧАХ ЗАСНУЛІ.

САМАХВАЛАВІЧЫ, 16-3. У нашым раёне працаўнікі зусім заснулі, бо за апошні тыдзень прададзена аблігацый пазыкі на... 92 р. 50 к., а між тым заданьне выканана толькі на 13 пр.

ПАЗЫКА НАС НЕ ДАТЫЧЫЦЦА.

Сьмілавічы, 16-III. Наш раён атрымаў заданьне рэалізаваць пазыкі на 40000 руб., а дагэтуль заданьне выканана толькі на 5,5 проц. Відаць, мясцовыя працаўнікі і райвыканком разважаюць, што рэалізацыя іх не датычыцца.

Усё яшчэ чакаюць...

(Віцебшчына).

У Віцебшчыне да 1-га сакавіка рэалізавана аблігацый пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі на 85.000 руб., з якіх—на 44.000 руб. сярод вайсковых часьцей, на 34.000 руб. праз раённыя выканаўчыя камітэты і на 7.000 руб. па іншых установах.

Гэтыя лічбы сьведчаць, што справа рэалізацыі пазыкі ў Віцебшчыне праходзіць нездавальняюча.

Прычыны ў тым, што яшчэ і да сёньняшняга дню мы назіраем у Віцебшчыне зьявішча, калі сяляне некаторых вёсак яшчэ нічога ня ведаюць пра пазыку (Высачанскі, Сіроцінскі і Межанскі раёны).

Вельмі слабая, неактыўная і нязначная праца раённых устаноў, якія кіруюць распаўсюджваньнем пазыкі.

Да тэрміну, да якога павінна быць выканана заданьне па рэалізацыі пазыкі, засталося менш двух тыдняў. Віцебшчына мусіць аддаць за гэты час максымум увагі распаўсюджваньню пазыкі, бо інакш заданьне выканана ня будзе.

В. Буравы.

Аб практычных мерапрыёмствах па пашырэньню калектывізацыі і кааперавання сельскае гаспадаркі ў вясеньнюю пасяўную кампанію 1928 г.

Пастанова Калегіі Наркамзему БССР.

Пастановай Саўнаркому ад 3-III--28 г. аб пасяўной кампаніі (п. 15) даручана акруговым і раённым выканаўчым камітэтам прадставіць у Наркамзем да 13-III (у дзесяцідзённы тэрмін) зьвесткі, колькі мяркуецца арганізаваць калектыўных гаспадарак і розных вытворчых відаў кааперацыі. Да гэтага часу ні адна акруга такіх зьвестак ня прыслала.

Акрамя таго, па зьвестках Наркамзему на мясцох слаба або зусім не праводзяцца належныя мерапрыёмствы па абслугоўваньню існуючых і арганізацыі новых калектыўных гаспадарак. Маюцца такія выпадкі, калі пастановы і заявы насельніцтва аб арганізацыі калектываў ляжаць доўгія тэрміны бяз руху ў раённых і акруговых установах, што сьведчыць аб недастатковай увазе гэтай справе з боку раённых і акруговых зямельных і кааперацыйных устаноў.

Калегія Наркамзему, прызнаючы зусім недапушчальным такія адносіны акруговых і раённых савецкіх і кааперацыйных устаноў як да выкананьня пастановы Саўнаркому, так і дырэктыў Наркамзему аб калектывізацыі і кааперыраваньню насельніцтва, **пастанаўляе:**

1. Давесьці да ведама Саўнаркому БССР аб невыкананьні акруговымі і раённымі выканаўчымі камітэтамі п. 15 Пастановы Саўнаркому ад 3-III—28 г., што затрымала зацьверджаньне агульнага пляну па арганіза- [illegible]

[illegible]

в) праверыць усе маючыяся заявы і пастановы насельніцтва аб арганізацыі калектыўных гаспадарак і іншых відаў вытворчых кааперацыяў і прыняць усе захады да здавальненьня такіх заяў і пастаноў насельніцтва. Для высьвятленьня эканамічных падстаў і афармленьня памянёных аб'яднаньняў высылаць на месца аграномаў, інструктароў і палітработнікаў, якія павінны ня толькі афармляць гэтыя аб'яднаньні з арганізацыйнага боку, але складаць арганізацыйна-вытворчыя пляны на бягучую пасеўную кампанію і прыняць усе крокі да забесьпячэньня іх сродкамі вытворчасьці і крэдытам;

г) пашырыць агітацыйна-арганізацыйную работу сярод батракоў і бядняцка-серадняцкага сялянства за пераход іх да калектыўных форм землякарыстаньня, зьвязаўшы гэтую работу з падрыхтоўкай да землянарадкаваньня;

д) Прыняць усе крокі да сталага і поўнага абслугоўваньня як ужо існуючых калектыўных гаспадарак і вытворчых кааперацыйных аб'яднаньняў, так і ўноў арганізуемых, дзеля чаго на час пасеўнай кампаніі выдзеліць спэцыяльных аграномаў і інструктароў як у раённым апараце, так і акруговым;

е) забясьпечыць усе новыя калгасы землянарадкаваньнем у гэтым годзе і выдачы крэдыту на арганізацыю гаспадаркі;

ж) праверыць, наколькі падрыхтаваны савецкія гаспадаркі да правядзеньня пасеўнай кампаніі, іх забясьпечанасьць сродкамі вытворчасьці і выправіць маючыяся недахопы па гэтых гаспадарках, забясьпечыўшы нармальны ход іх у пасяўной кампаніі і дапамогу бяднейшаму сялянству з боку саўгасаў;

з) высьветліць, якія, дзе і кім павінны будавацца сельска-гаспадарчыя прамысловыя мерапрыёмствы ў наступным годзе, падрыхтаванасьць да гэтага адпаведных устаноў і прыняць усе крокі да поўнага забесьпячэньня наступаючага будаўнічага сэзону сродкамі, патрэбнымі на гэтае будаўніцтва.

3. Даручыць Белсельсаюзу зараз-жа [illegible]

[illegible]

6. Абавязаць акруговых упаўнаважаных па пасеўнай кампаніі ўстанавіць сталы нагляд за правядзеньнем у жыцьцё ўсіх пастаноў ураду і дырэктыў Наркамзему аб правядзеньні пасеўнай кампаніі, вызначыўшы спэцыяльных працаўнікоў, якія павінны пэрсанальна адказваць за правядзеньне тых ці іншых мерапрыёмстваў. Акрамя таго, сачыць за своечасовым прадстаўленьнем Наркамзему інфармацыяў па гэтым пытаньню.

7. Даручыць Зембюро НКЗ у 3-х тыднёвы тэрмін прадставіць праэкт тыпаў калектываў (разьмер плошчы, тыпы будынкаў і інш.).

Старшыня Калегіі **Зьм. Прышчэпаў.**

Сэкратар **Лугаўцоў.**

16 сакавіка 1928 г.

Крэдыты на разьвіцьцё сельскай гаспадаркі.

90.000 руб. на палепшаньне саўгасаў.

Белсельбанк адпусьціў Белсельтрэсту для савецкіх гаспадарак БССР 50.000 р. крэдыту на набыцьцё сельска-гаспадарчых машын і 40.000 руб. на рамонт і пабудову будынкаў. Крэдыт доўгатэрміновы.

34.875 руб. на кантрактацыю броварнага ячменю.

Белсельбанк адпусьціў 34.875 руб. крэдыту Меншчыне, Бабруйшчыне і Магілеўшчыне. Гэтыя сродкі адпушчаны спэцыяльна на кантрактацыю пасеваў броварнага ячменю для харчовай прамысловасьці.

75.000 руб. на ўгнаеньне.

Праўленьне Белсельбанку ў рахунак крэдытаў III кварталу адпусьціла чатыром акругам з лёнаводнымі раёнамі 75.000 руб. на крэдытаваньне калхозаў і бядняцкіх сялянскіх гаспадарак у набыцьці штучнага ўгнаеньня.

Антысавецкі праэкт Аўгура.

ПАРЫЖ, 15-3. У часопісі «Пако» змешчаны артыкул Аўгура пад загалоўкам «Францыя і Нямеччына—думкі ангельца». Аўгур падае думку аб неабходнасьці заснаваньня сухаземнага франка-нямецка-польскага эканамічнага блёку, які, на яго думку, будзе жыцьцяздольным у выпадку, калі ён будзе падтрымліваць згоду з Англіяй.

Толькі Саветы,—піша Аўгур,—могуць баяцца заснаваньня гэтага эканамічнага блёку, бо калі для іх яшчэ магчыма барацьба на палітычнай глебе з некаторымі шансамі на посьпех, дык барацьба на эканамічнай глебе будзе для іх усё больш і больш цяжкай. У выніку яны хутка ня змогуць даваць адпор бязьлітаснаму націску рэальнасьці.

Наступ Фынь-Юй-Сяна.

ПЕКІН, 15-3. Фынь-Юй-Сян распачаў на хэнаньскім фронце вялікі наступ, і яго войска перайшло Жоўтую рэчку. На левым флянгу Фынь-Юй-Сяна проці мукдэнцаў дзейнічае войска Ен-Сі-Шана.

АРЫШТЫ РАБОЧЫХ У ЯПОНІІ.

ТОКІЁ, 15-3. Міністэрства ўнутраных спраў паведамляе, што па ўсёй Японіі арыштавана 600 дзеячоў рабоча-сялянскае партыі. Начальнік такійскае паліцыі заявіў, што арышты ня маюць ніякага дачыненьня да чутак аб «савецкіх грашох» і ўчынены ў зьвязку з выкрыцьцём тайнае камуністычнае арганізацыі і распаўсюджаньнем „мяцежных лістовак“ у часе выбараў. Арышты ня спыняюцца.

ЯК ПІЛСУДЗКІ ПАСАДЗІЎ НА ЛАЎКУ ПАДСУДНЫХ БЕЛАРУСКІ НАРОД.

ПРЫЙШОЎШЫ ДА ЎЛАДЫ ПАД СЬЦЯГАМ АБАРОНЫ ІНТАРЭСАЎ ПРАЦОЎНЫХ, ПІЛСУДЗКІ ПАСЬЛЯ ПАКАЗАЎ СВОЙ САПРАЎДНЫ ФАШЫСЦКІ ТВАР.—ЗЬЕЗД У НЯСЬВІЖЫ—ГЭТА АПЛЯВУХА БЕЛАРУСКАМУ І УКРАІНСКАМУ РУХУ.—МІНІСТРЫ ПРАПАНУЮЦЬ ДАЦЬ БЕЛАРУСАМ СПАЧАТКУ АСЬВЕТУ, ПАСЬЛЯ КРЭДЫТЫ, А ТОЛЬКІ ЎРЭШЦЕ ЗЯМЛЮ.—СУПРОЦЬ БЕЛАРУСКАГА РАДЫКАЛЬНАГА РУХУ ПОЛЬСКІ ЎРАД АПРОЧ ШЫБЕЛЬНІЦЫ НІЧОГА НЯ МАЕ.

Пілсудзкі прыйшоў да ўлады пад сьцягам абароны інтарэсаў працоўных масаў, пад сьцягам барацьбы са ўсімі правымі элементамі Польшчы. Але як толькі сьціхлі бойкі на вуліцах Варшавы, Пілсудзкі пачаў паказваць свой сапраўдны фашысцкі твар.

Усе старыя лёзунгі былі здадзены ў архіў гісторыі, бо ў іх ужо ня было патрэбы. Урад Бартэля, які быў толькі цацкай у руках Пілсудзкага, пачаў з аднолькавым імпэтам, як і чорны ўрад Вітаса, расправіляцца з рэвалюцыйным рабочым і сялянскім рухам, ня лічачы нават патрэбным пачаць ажыцьцяўляць закон аб парцэляцыі прыняты ранейшымі рэакцыйнымі ўрадамі. Ужо з самага пачатку польскі ўрад пачаў даваць тыя ці іншыя палёгкі прамыслоўцам, падкрэсьліваючы гэтым, што ён ня зусім далёкі ад інтарэсаў буржуазеі.

Такім чынам, палітыка Пілсудзкага ў першы пэрыяд свайго панаваньня была—ўдала манэўраваць паміж лягерам капіталістаў і абшарнікаў і лягерам працоўных масаў, для таго, каб заўчасна не паказацца перад працоўнымі ў сваім сапраўдным фашысцкім твары. Але доўга гэтае становішча цягнуцца не магло. Буржуазеі можна было рабіць тыя ці іншыя ўступкі толькі на меры таго, як гэта дазваляла гаспадарчае становішча краіны. Прыход Пілсудзкага да ўлады якраз супаў з ангельскай забастоўкай, якая ўзмацніла вываз польскага вугалю ў Англію, павялічыла экспорт жыта, палепшыла гандлёвы баланс, палепшыла становішча злотага, а разам узятае гэта дапамагло згуртаваньню значнай колькасьці замежнай валюты ў польскім банку. Але паступова становішча пагаршалася. Паменшыўся вываз вугалю і жыта, скарацілася паступленьне замежнай валюты, становішча злотага пачало хістацца і ўрад ужо больш ня мог даваць буйнай буржуазеі палёгкі, якія яна атрымлівала раней.

У сувязі з гэтым пачынаецца атака буржуазеі на сацыяльныя заваёвы рабочае клясы. Буйная буржуазея пачынае выказваць нездаволеньне па адрасу Пілсудзкага. Буйная буржуазея, якая пасьля майскага перавароту прызнала ўрад Пілсудзкага, у верасьні пачынае ўжо кідаць папрокі па адрасу ўраду, што ён ня думае аб будучыні, што ён карыстаецца часовай добрай кан'юнктурай, мала дапамагае капіталістым, не абмяжоўвае сацыяльныя заваёвы рабочае клясы, што ён не дапамагае інтарэсам капіталу. Адначасова барацьбу супроць ураду Пілсудзкага пачала рэакцыйная партыя—нацыянал-дэмакраты. Гэта зблытала карты ў палітычнай гульні Пілсудзкага і прымусіла яго адкрыта стаць на баку буйных капіталістаў і землеўласьнікаў. Гэтым закончыўся першы пэрыяд фашысцкай дыктатуры ў Польшчы, калі ўся рабочая кляса і ўсё працоўнае сялянства пераканалася ў тым, што Пілсудзкі—іх клясавы вораг.

Тады пачынаецца другі пэрыяд дыктатуры, калі Пілсудзкі бязупынна палітыкай тэрору да пралетарыяту і сялянства Польшчы, Зах. Беларусі і Зах. Украіны схіляе на свой бок нават найбольш рэакцыйнае крэсавае і польскае абшарніцтва. Пілсудзкі запрашае ў габінэт міністраў двох буйнейшых крэсавых абшарнікаў—Мэйштовіча і Незабытоўскага, а пасьля едзе на зьезд абшарнікаў у Нясьвіж, дзе канчаткова афармляе свой саюз з землеўласьнікамі. Гэты зьезд адгукнуўся ў лягеры польскай эндэцыі, як разарваўшаяся бомба. Правая газэта «Рэч Паспаліта», дазволіла сабе сьмехам скрозь сьлёзы пажартаваць над ППС і «вызваленцамі»:

„Якая-ж гэта неспадзянка для ўсіх сацыялістаў і вызваленцаў, якія ў маі проста вар'явалі, захапляючыся пераваротам, і для ўсіх тых, якія ўскладалі на гэты пераварот вялікія надзеі. І вось аказваецца, што сёньня іх ідал маршал Пілсудзкі прымае ўдзел у зьезьдзе арыстакратычных зуброў. Што зробіць ППС, якая, маючы свайго прадстаўніка ва ўрадзе, выступае як бы накшталт апазіцыі, але скрываючыся яго да гэтага часу падтрымлівае“.

Меншавіцкі орган «Роботнік» зразумеўшы ўсё значэньне ўдару, які нанесен ППС саюзам Пілсудзкага з абшарнікамі, замоўчвае свае ўласныя балячкі і дае досыць цьвярозую і правільную ацэнку адбыўшамуся факту:

„Нясьвіж ня толькі сямейны абед. Нясьвіж—гэта ўрачыстая дэманстрацыя магнатаў супроць дэмакратыі і зямельнай рэформы. Нясьвіж—гэта аплявуха беларускім і украінскім дэмакратам, гэта шлях да стварэньня варожага Польшчы блёку нацыянальных меншасьцяў“.

Згуртаваўшы, такім чынам, вакол сябе ўсе капіталістычныя групы Польшчы, Пілсудзкі ў сьнежні 1926 г. склікае канфэрэнцыю прадстаўнікоў працоўных, на якой вуснамі свайго намесьніка па габінэту міністраў катэгарычна абвесьціў, што ні на якія палёгкі для працоўных мас урад ня пойдзе. Наадварот, з прамовы міністра працы відаць было, што ўрад зьбіраецца адабраць у працоўных масаў тое, што яны мелі.

*

Вынікі Нясьвіжскага зьезду ў першую чаргу выявіліся ў Заходняй Беларусі. Буйныя ўласьнікі адразу пайшлі ў атаку супроць працоўных мас. 18 лістапада 1926 г. саюз землеўласьнікаў Зах. Беларусі павінен быў падпісаць дагавор з саюзам сельска-гаспадарчых рабочых. Але абшарнікі, адчуваючы за сваёй сьпіной дапамогу ўраду, адхілілі ўсе патрабаваньні саюзу і не згадзіліся падпісаць якія-б ні былі дагаворы.

У гэтым сэнсе вельмі характэрна выступленьне міністра земляробства Незабытоўскага на бюджэтнай камісіі сойму ў часе абгаварэньня бюджэту міністэрства земляробства. У адказ на прамову прадстаўніка сялянскай партыі Дамбоўскага, які заявіў, што спачатку трэба даць сялянам зямлю, пасьля крэдыты і ўрэшце асьвету, міністр Незабытоўскі сказаў, што на яго думку трэба рабіць наадварот: **даць сялянам спачатку асьвету, пасьля крэдыты і толькі пасьля гэтага зямлю,** бо:

навошта чалавеку даваць гадзіньнік, калі ён усе роўна ў ім нічога не разумее».

Апроч таго, па думцы міністра, урад не павінен змагацца з дарагоўляй сельска-гаспадарчых прадуктаў, бо высокія цэны на прадукты зьяўляюцца крыніцай дабрабыту 70 проц. насельніцтва. На думку міністра рэалізацыя аграрнай рэформы і парцэляцыя буйных землеўласьнікаў было-б няшчасьцем для ўсяе Польшчы.

Для Заходняй Беларусі падобная палітыка ўраду азначала: **ніякай зямлі вам ня будзе,** бо абшарнікі нічога не дадуць, а ўрад у іх адбіраць ня будзе; **асьветы вам таксама ня будзе,** бо беларускіх школ мы не дамо, а па польску вы не разумееце; **крэдыты таксама не дамо,** бо для сябе не хапае, а што датычыцца правоў грамадзянства, дык вы імі карыстаецеся, як усе грамадзяне Польшчы: ганіце падаткі, выконвайце дзяржаўныя абавязкі, уступайце ў войска і інш. Вось, прыблізна, палітыка, якую ўрад Пілсудзкага ўжываў у Зах. Беларусі.

З часу панаваньня Польшчы ў Заходняй Беларусі склаліся там прыблізна наступныя ўмовы:

Як толькі польскае войска Пілсудзкага пачало займаць Зах. Беларусь, пачаліся масавыя арышты ўсіх жыхароў, якіх падазравалі ў сымпатыях да савецкай улады ці якія аказаліся няпэўнымі.

Асаблівую суровасьць выказвалі польскія абшарнікі да сялян, якія змагаліся з цяжкім абшарніцкім гнётам: абшарнікі высоўвалі супроць іх абвінавачаньні ў разбоі і яны ішлі на доўгія гады ў турмы, з часамі іх проста расстрэльвалі на месцы.

У 1921 г. былі арыштаваны 33 беларускіх дзеячы ў Вільні і высланы з меж Польшчы. Масавыя арышты ня спыняліся праз увесь час выбараў у сойм у 1922 г. У 1922 г. таксама адбываліся масавыя арышты ў Беластоцкім ваяводзтве, у выніку якіх быў створан вялікі працэс «145» з паслом Баранам на чале.

Яшчэ большых разьмераў дасягнулі арышты ў 1924 г., калі па Зах. Беларусі пракацілася шырокая хваля партызанскіх выступленьняў беларускіх сялян у барацьбе з эксплёатацыяй абшарнікаў і ўціскам ураду. Польскі ўрад прыдушаў гэтыя навальныя бунты з надзвычайнай лютасьцю. Вось што пісаў урадавы орган «Рэч Паспаліта» ад 2 кастрычніка 1925 г.

„На нашых акраінах пануюць фатальныя адносіны. Калі на працягу некалькіх гадоў ня будзе зьмен, мы будзем мець там усеагульнае збройнае паўстаньне. Калі мы ня ўтопім яго ў крыві, яно адарве ад нас некалькі правінцый. Зараз-жа трэба вылавіць усе банды, трэба прасачыць, дзе ім дапамагае мясцовае насельніцтва і з усім гэтым лодарнічаньнем расправіцца каротка і бязьлітасна. Супроць паўстаньня ёсьць шыбельніца і больш нічога. На ўсё беларускае насельніцтва павінен напасьці страх, ад якога ў іх у жылах застыне кроў“.

І гэтую тактыку, якая засталася ў спадчыну ад царскага генэрала Мураўёва-вешацеля—польскі ўрад праводзіў у жыцьцё. Былі назначаны ваенныя ваяводы (генэрал-губарнатары), якія праводзілі карныя экспэдыцыі, палілі цэлыя вёскі і насельніцтва іх заставалася жабракамі, арыштоўвалі тысячы жыхароў і шмат растрэльвалі. У 1925 г. масавыя арышты набылі яшчэ больш шырокія разьмеры. Вось што піша аб іх інтэрпэляцыя беларускага пасольскага клюбу ў сойме ад 27 красавіка 1925 г.

«Ноччу з 1 на 2 красавіка на тэрыторыі ўсяго Навагрудзкага ваяводзтва адбыліся масавыя рэвізіі і арышты сялянскага насельніцтва. Лік арыштаваных даходзіў да 1500 чал. Больш усіх падпадалі прасьледваньню сьвядомыя беларускія дзеячы і тыя, што прымалі актыўны ўдзел у працы пры падачы школьных дэклярацый за беларускую школу. Досыць было знайсьці хоць адзін блянк школьнай дэклярацыі, хоць-бы нават і пусты, і паліцыя і войска пасылалі такіх у турмы бяз усякіх тлумачэньняў. Мала таго, прычынай арышту служыла нават беларуская легальная газэта, якую знаходзілі ў селяніна».

Трэба ўзяць пад увагу, што ў рэвізіях і арыштах прымала ўдзел таксама і войска, і вёскі выглядалі, як у часе ваенных дзеяў. Для арыштаваных не хапала месца ў турмах і дамох арышту і іх сотнямі заганялі ў хлявы і падвалы, дзе яны ляжалі без пасьцелі, без яды і нават без вады.

„Арышты адбываліся вясной у тую пару году, калі селянін павінен быў працаваць на зямлі, каб забясьпечыць сябе харчамі на ўвесь год. Пры гаспадарках засталіся толькі жанчыны, якія ня могуць засеяць палёў. Дзякуючы гэтаму паўтары тысячы сем'яў, мужчыны якіх пасаджаны ў турмы, былі пастаўлены пад пагрозу поўнага голаду праз некалькі месяцаў“.

(З інтэрпэляцыі Беларускага Клюбу ад 26 мая 1925 г.).

Гэткія-ж арышты адбываліся па ўсёй Зах. Беларусі. У Беластоцкім ваяводзтве колькасьць арыштаваных дасягала 1000.

У 1926 годзе гэткія-ж масавыя арышты ня спыняліся.

„Гвалты паліцыі над беларускім насельніцтвам ня толькі ня спыняліся, але ўсё павялічваліся і дасягалі нечалавечых разьмераў“.

(З экстранай прапановы Беларускай Грамады ў польскі сойм ад 2-3-1926 г.).

У турмах Зах. Беларусі пачынаючы з 1924 г. бязупынна знаходзілася звыш 2000 палітычных зьняволеных, а ў часе масавых арыштаў гэтая колькасьць значна павялічвалася. Паліцыя арыштоўвала таксама і шмат моладзі 17-19 г., а былі нават выпадкі арышту дзяцей.

Усе арыштаваныя сядзяць гадамі бяз сьледзтва. У Беластоцкай турме ўжо 3 гады некалькі сотняў палітзьняволеных сядзяць ня маючы нават абвінаваўчага акту. Прыгаворы суду ў Зах. Беларусі для палітзьняволеных хістаюцца між 4-8 гадамі катаргі, прычым часта палітзьняволеныя абвіначваюцца ва ўзброеных выступленьнях і прысуды тады даходзяць да зьняволеньня на ўсё жыцьцё.

Паліцэйскі тэрор ужываецца ўсюды і сыстэматычна. Зьдзекі і катаваньні над бясправўна і бяз прычыны арыштаванымі беларускімі сялянамі зьнявожаюць самыя мінімальныя чалавечыя правы. Нячуваная сыстэма допытаў беларускіх сялян польскай паліцыяй напамінаюць нам барбарскую эпоху сярэднявякоўя. Апісаньні мук і катаваньняў, якія цярпелі арыштаваныя, выклікаюць дрож агіды і жаху. Можна з упэўненасьцю сказаць, што гэта «сыннасьць» паліцыі адбываецца з ведама і згоды адміністрацыйнай улады і адпаведных органаў. Факты катаваньня арыштаваных не зьўляюцца выпадковымі і паасобнымі падзеямі, якія можна было-б аднесьці за лік зьверства даннага служачага паліцыі. Яны паўтараюцца бязупынна ў розных мясцовасьцях і ў адносіне да ўсіх арыштаваных. Гэта—сыстэма, гэта ўжо—мэтад. На гэтае ўсеагульнае агіднае катаваньне арыштаваных сялян не адважыліся-б ніжэйшыя паліцэйскія служачыя, калі-б яны ня мелі на гэта адпаведных указаньняў зьверху і гарантый поўнай беспакаранасьці.

Вось у агульных рысах мэтады катаваньня беларускіх сялян.

(Далей будзе).

Незаможны.

Лес гамоніць.

(ПА ДОПІСАХ З ВЁСКІ).

Лясная гаспадарка зьяўляецца адной з галоўных крыніц прыбыткаў нашай краіны. [illegible]

[illegible]

Увосені мінулага году наёмныя рабочыя за вялікія грошы падабралі і на месцы, у лесе, спалілі ўсе дровы.

Вось прыклад «эканомнага» скарыстоўваньня нашых лясных багацьцяў.

На запытаньне Селяніна—ці не вялікае злачынства тут было дапушчана?—павінны даць належны адказ органы пракуратуры, ці РСІ.

Сялькор В. К. (Аршанская акр.) піша: [illegible]

[illegible] зусім, ніводнага прута, навет не атрымаў.

Далей, у гэтым, 1928 г., лясьніцтва адпусьціла вёс. Жывагладавічы (з прычыны пераходу яе на пасёлкі) 1700 к. мэтраў лесу. Былі вылучаны камісіі, [illegible]

Каму невядома, што наш селянін—бядняк і серадняк—ацэньвае ўсю савецкую сыстэму, грунтуючыся на канкрэтных прыкладах працы мясцовых установ і паасобных працаўнікоў на вёсцы?

А між тым, у працы некаторых сель- [illegible] чыма.

Трэба, урэшце, сур'ёзна паставіць пытаньне аб рашучай барацьбе з бяздушным бюракратызмам, які яшчэ і да гэтага часу разьядае апарат ляснога кіраўніцтва.

М. Ш.

Лясную гаспадарку трэба весьці талкова.

Яшчэ і да гэтага часу жыве думка аб тым, што ў Беларусі ёсьць шмат лясоў. На гэтай памылковай думцы лесазагатоўчыя арганізацыі будуюць свой дабрабыт, шкодзячы лясной гаспадарцы, і ня рэдка мясцоваму насельніцтву на гэтай падставе даецца дазвол на звышкаштарысныя парубкі, праводзіцца нерацыянальная рэалізацыя драўніны і таму мала адпускаецца насельніцтву лесаматар'ялаў. Ад гэтай думкі, што ў нас шмат лясоў, трэба раз назаўсёды адмовіцца і паглядзець сапраўднасьці ў твар.

Калі мы гэта становішча лясной гаспадаркі пераведзём на лічбы, дык атрымліваецца вельмі сумны малюнак.

Лясной плошчы на Беларусі лічыцца 3.250 000 дзес., з якіх дагоднай 2.670.000 дзес.; лясістасьць Беларусі 26 проц., гадавая лесасека 21.508 гект., рэшткі і недарубы 6.371 дзес. На ўсёй гэтай плошчы запас масы гадавога водпуску 6.910.181 кубічны мэтр.

Галоўная маса драўніны эксплёатуецца лесазагатоўчымі арганізацыямі, як напрыклад: трэсты, НК Шляхоў, каапэратывы і інш., на долю якіх прыпадае будаўнічай драўніны—1.523.546 кб. мэтр., дроў—2.642.485 кб. мэтр., Лесзагу (леса-загатоўчы аддзел Наркамзему)—будаўнічай 290000 кб. мэтр., дроў—860.700 кб. мэтраў, лясной гаспадарцы-будаўнічай—17.000 кб. мэтраў, дроў—74.000 кб. мэтр., рэшта драўніны ідзе працоўнаму насельніцтву: будаўнічай драўніны—542.500 кб. мэтр., дроў—915.009 кб. мэтр. Гэтае разьмеркаваньне было за 1926-27 год.

Сапраўдная патрэба працоўнага насельніцтва здавальняецца будаўнічай драўнінай на 40 проц. і дрывамі—на 13 проц. (па даным лясьніцтваў). Нехапаючую колькасьць драўніны насельніцтва папаўняе самавольнымі парубкамі і іншымі спосабамі. Самавольных парубак прыходзіцца 25 проц. ад масы гадавой лесасекі за 1927 г., што дае страту лясной гаспадарцы каля 4.000.000 р. Такім чынам з адзначаных вышэй даных відаць, што пераважную масу драўніны распрацоўваюць так званыя асноўныя лесазагатоўчыя арганізацыі (трэсты, НК Ш, каапэратывы, часткова насельніцтва, на патрэбы лясной гаспадаркі), а рэшткі драўніны ў выглядзе прыбіраньня гальля і іншых мер догляду за лесам, а таксама выпадковыя дзялянкі, калі яны па эканамічных прычынах нявыгадны асноўным лесазагатоўцам (далячыня дастаўкі, дарагоўля рабочых рук і інш.), перадаюцца падсобным лесазагатоўцам—Лесзагу пры НКЗ, які існуе, можна сказаць, толькі намінальна. На долю Лесзага прыпадае распрацоўваць будаўнічай гадавой лесасекі 4,5 проц. і дроў 13,5 проц. ад усёй масы гадавой лесасекі.

У мінулым 1927 г. Начальнікам Кіраўніцтва Лясамі Беларусі было ўзбуджана хадайніцтва перад Эканомнарадай аб зацьверджаньні палажэньня пра Лесзаг і вызначэньні яго правоў і абавязкаў. Гэта хадайніцтва вандравала па ўстановах больш як дзевяць месяцаў і яшчэ пакуль ня вырашана і да гэтага часу. Лесзаг ня мае ніякіх правоў і абавязкаў, лічыцца як незаконна народжаны.

Які-ж эфэкт выходзіць пры спосабе эксплёатацыі лесу для самой лясной гаспадаркі, для лесапрамысловасьці і ў прыватнасьці для працоўнага насельніцтва.

Пры існуючым спосабе распрацоўкі гадавой лесасекі мы парушаем прынцып стагага карыстаньня ў лясох, бо прымушаны весьці парубкі выключна цалкам лесасечныя, на якіх замест зьяўленьня маладняку часта гуляе вецер, уздымаючы пясок, засыпаючы суседнія вучасткі, часам сельска-гаспадарчыя землі і водныя басэйны. Палепшаных парубак, забясьпечваючых лесаадналеньне на лесасеках, мы весьці ня можам, парубкі з папярэднім аднаўленьнем (паступовыя парубкі) зараз немагчымы. Дзякуючы гэтаму, мы з кожным годам зьмяншаем лясныя плошчы. Зараз у нас не зарослых лясных плошчаў 228.000 гект.

Кожная лесазагатоўчая арганізацыя мае свае спэцыфічныя асаблівасьці, як, напрыклад, НК Шляхоў—шпальнік і дравасек, яму патрэбны шпалы і дровы, ён прымушан амаль усю атрыманую драўніну рэзаць на шпалы і дровы, нават такую, якую з эканамічнага боку выгадней было-б скарыстаць на дошкі, або як экспортны матар'ял. З гэтай прычыны сабекошт адной шпалы для НК Шляхоў даходзіць да 5 руб. Трэсты распрацоўваюць драўніну, галоўным чынам, у пілавачнік і нават такую, якую выгадней пусьціць на шпалы; часта лесаарганізацыі пускаюць на дровы будаўнічую драўніну. Дзякуючы ўсяму гэтаму, лесапрадукцыя каштуе шмат даражэй, што кладзецца ўсім цяжарам на спажыўца.

Лесазагатоўчыя арганізацыі выкарыстоўваюць драўніну толькі атрымаўшую права збыту на буйным рынку, выкарыстоўваюцца толькі камлі і то ня ўсе, а верхавіны, гальлё і шчэпы адкідаюцца.

За ачыстку гэтых адкідаў плаціцца грошы. А між тым гэтыя рэшткі і адход пры распрацоўках можна рацыянальна выкарыстаць як апал. Ад існуючай сыстэмы распрацовак наносіцца страта народнай гаспадарцы: а) ачыстка лесасек у год па ўсёй Беларусі каштуе каля 200.000 р., б) калі лічыць, што на лесасеках застаецца (гальлё, верхавіны і шчэпы) 7 проц. ад агульнай масы ствалоў, дык мы кожны год спальваем на лесасеках без карысьці каля паўміліёна кубамэтраў драўніны, а сяляне раёнаў, дзе няма лесу, і гарадзкая бедната мерзнуць без апалу. Пры рэалізацыі гэтых адкідаў, гандлёвая наддача на іх не распаўсюджваецца, значыцца гэтыя дровы з дастаўкай на месца ўжываньня і з налічэньнем процанту на затрачаны капітал каштавалі-б 15-20 рублёў куб. саж.; калі лічыць па 1 руб. чыстага прыбытку на адзін куб. саж., дык было-б каля 70.000 р. чыстага прыбытку. Гэтым дасягаецца эканамічна-палітычнае палепшаньне рэспублікі: з аднаго боку магчыма дастаўка насельніцтву таннага апалу, а з другога боку можна мець эканоміі 200.000 руб. на ачыстку лесасекі, што разам з дрывамі складае 270.000 руб. прыбытку; апроч таго, гэта мера значна зьменшыла-б самавольныя парубкі.

Гэтыя дасягненьні магчыма пры адзіным лесазагатоўцы ў асобе Ляснога Кіраўніцтва, якое рэгулюе дастаўку драўніны лясной прамысловасьці, транспарту і насельніцтву. Бо трэсты, НК Шляхоў і інш. лесазагатоўцы зацікаўлены ў большым прыбытку і забясьпечаньні сваіх прадпрыемстваў сыравінай, а патрэбы насельніцтва іх ня цікавяць; лясному-ж ведамству прыходзіцца штодзень вытрымліваць націск сотняў людзей, адчуваючых патрэбу ў драўніне, але яно ня можа нічога зрабіць, бо ўся ініцыятыва не ў яго руках.

Часта прыходзіцца чуць скаргі на Лесзаг, што ён нездавальняюча вядзе распрацоўкі. Але пры існуючых умовах і яго бяспраўі, трэба сказаць, што ён вядзе распрацоўку дасканала, узяўшы пад увагу, што ў лясьніцтве ўмовы распрацоўкі вельмі цяжкія: лясьнічы—ён-жа прафэсыянальны работнік, дзесятнік, вартаўнік, бухгальтар, касір і інш. Зразумела, што пры гэткіх умовах цяжка працаваць. Але ня гледзячы на тое, што апарату яму не даюць, а распрацоўваць яму прыходзіцца ўсякія рэшткі: гальлё, сухастой і інш., раскіданыя на ўсяму лясьніцтву, што ўдаражае распрацоўкі,—ён усё-ж-такі працуе з прыбыткам. А наш галоўны беларускі загатоўца ў дасканалых умовах распрацоўкі, маючы належны апарат, распрацоўку вядзе на с цэльных лесасеках і ўсё-такі, на чутках, мае дэфіцыт каля 1 міліёну руб. (дакладных даных аб гэтым атрымаць нельга).

Пры сучаснай сыстэме лесараспрацовак траціцца шмат сродкаў на пагоджаньне ўсялякіх міжведамсьцьвенных пытаньняў і канфліктаў, нематэзгодна траціцца сродкі на падвойны таксацыйны апарат і інш.

Для зьнішчэньня вышэйадзначаных ненармальнасьцяў, павышэньня вытворчасьці лясной гаспадаркі і павялічэньня прыбытковасьці яе, неабходна зьліквідаваць існуючую фіскальна-міліцыйную сыстэму і ствварыць сыстэму вытворча-гаспадарчую, аддзяліць функцыі лесазагатоўчыя ад функцый дрэваапрацоўваючых лесатрэстаў з выдзяленьнем адпаведных сродкаў і апарату, прычым усе функцыі лесазагатовак перадаць органам НКЗ, а дрэваапрацаваньня—ВСНГ. Гэта дасьць магчымасьць: 1) перайсьці на больш удасканаленыя мэтады парубак і вядзеньня лясной гаспадаркі; 2) рацыянальна выкарыстаць усю драўніну на лесасеках; 3) зьменшыць да мінімума арганізацыйна-накладныя выдаткі на распрацоўках; 4) адмяніць цэлы шэраг спраў-раздач і міжведамсьцьвенных узаемаадносін.

Лесавод Г. БАРЫСЕВІЧ.

5-ы УСЕБЕЛАРУСКІ ЗЬЕЗД КАМІТЭТАЎ УЗАЕМАДАПАМОГІ.

Чарговыя задачы К-таў на вёсцы.

XV зьезд камуністычнай партыі высунуў цэлы шэраг пастаноў адносна ўзмацненьня калектывізацыі сельскай гаспадаркі, павялічэньня ўраджайнасьці, узмацненьня прадукцыйнасьці жывёлагадоўства і інш. Трэба дабіцца, каб наша сельская гаспадарка давала максымум эфэкту.

Камітэты сялянскай узаемадапамогі павінны адыграць вялікую ролю ў надыходзячай пасеўнай кампаніі. Ні адна пядзя зямлі не павінна застацца незасеянай. Мы павінны распачаць шырокае будаўніцтва калектыўных элемэнтаў у нашай сельскай гаспадарцы, утвараючы с-гаспадарчыя калектывы, малочныя, машынныя, насенныя і інш. таварыствы.

Камітэты ўзаемадапамогі, якія яднаюць бяднейшыя слаі нашай вёскі, павінны быць прыкладам у будаўніцтве калектыўных ячэек нашай сельскай гаспадаркі.

Наогул жа, камітэты ўзаемадапамогі павінны адыгрываць вялікае значэньне ў галіне абслугоўваньня беднаты. Яны павінны назіраць за тым, каб беднота атрымала ўсе льготы, якія вызначаюцца савецкай уладай; камітэты павінны быць органамі, якія дапамогуць вясковай беднаце стаць на моцны эканамічны грунт праз каапэраваньне і ўцягненьне беднаты ў розныя калектыўныя аб'яднаньні.

Якую працу вялі камітэты ўзаемадапамогі.

Са справаздачы ЦК камітэтаў сял. узаемадапамогі відаць, што на тэрыторыі БССР зараз знаходзіцца 1496 сельскіх таварыстваў сялянскай ўзаемадапамогі, якія аб'ядноўваюць 22907 вёсак, 653449 двароў і 1528965 членаў таварыства, што складае 80 проц. у адносінах да агульнай лічбы 809328 сялянскіх двароў у БССР.

Камітэты ставілі сваёй задачай арганізацыю сельска-гаспадарчых арцеляў, мэліарацыйных, машынных і тарфяных таварыстваў і сэзонных рабочых арцеляў. У працягу справаздачнага пэрыяду камітэты арганізавалі 79 розных таварыстваў, якія яднаюць да 1440 членаў. Усе гэтыя таварыствы перададзены ў належныя каапэрацыйныя арганізацыі. Апроч таго, пры камітэтах сялянскай узаемадапамогі было арганізавана 247 рабочых сэзонных арцеляў па лесараспрацоўках, сплаву лясных матар'ялаў і інш., у якіх было занята 3605 чал.

У працягу чэрвеня, ліпеня і жніўня 27 году быў праведзен конкурс на лепшы сельскі камітэт. 20 лепшых сельскіх камітэтаў атрымалі прэміі ў выглядзе сельска-гаспадарчых машын, усяго на 4552 рублі. Апроч таго, выдадзены 650 руб. у прэміі лепшым селькорам.

Камітэцкія фонды.

Зараз у распараджэньні камітэтаў узаемадапамогі знаходзяцца значныя грашовыя і збожжавыя фонды. За 1926-27 год камітэты сабралі сяброўскіх узносаў грашыма 73.855 руб. і збожжам—2895 пуд.

Фонды камітэтаў складаюць 49.832 пуды збожжа і 133.979 руб. грашмі. Запазычанасьць—341.504 пуды збожжа і 126.861 руб. грашмі.

Насенныя фонды за 2 гады павялічыліся на 164 проц., а грашовыя—на 174 проц.

Урад БССР усклаў на камітэты сялянскай узаемадапамогі працу па арганізацыі натуральных насенна-дзяржаўных і грамадзкіх фондаў, якія ў працягу справаздачнага пэрыяду і былі арганізаваны пры раённых камітэтах.

Прадпрыемствы камітэтаў узаемадапамогі.

У карыстаньні камітэтаў узаемадапамогі знаходзіцца 387 розных прадпрыемстваў: млыноў, алейняў, цагельняў, лесапільных заводаў і інш. Апроч таго, камітэты маюць 425 пракатных і 27 злучных пунктаў.

На прадпрыемствах камітэтаў узаемадапамогі працуе 505 рабочых. Усяго выплачана зарплаты рабочым за два гады 166.570 р. Прадпрыемствы далі ў працягу 2-х год каля 401.568 руб. валавага і 37.938 руб. чыстага прыбытку. На рамонт і пабудову прадпрыемстваў затрачана 92.564 руб.

Лепш усяго пры камітэтах разьвіваецца цагельная вытворчасьць і пракатныя пункты.

На 1 кастрычніка 27 году камітэты ўзаемадапамогі мелі ў сваім карыстаньні 2257 дзес. пахатнай зямлі і 1101 дзес. сенажаці. У 1926-27 годзе было апрацавана грамадзкімі сіламі 652 дзес. і аддана ў арэнду 1120 дзес. У працягу справаздачнага пэрыяду зямельныя вучасткі далі чыстага прыбытку—9.613 пуд. збожжам і 29.133 руб. грашмі.

Падрыхтоўка да правядзеньня пасеўнай кампаніі.

Галоўная задача ў правядзеньні пасеўнай кампаніі—забясьпечыць бядняцкія сялянскія гаспадаркі насенным матар'ялам і дапамагчы працай коньмі. Вясной 1926 году было выдадзена насеньня 160.530 п. 16.765-ці гаспадаром; апроч таго, на набыцьцё насеньня было адпушчана 17.508 руб.

Дапамога працай зроблена 8581 гаспадарцы. Увосень 27 г. было выдадзена 1280 пуд. насеньня жыта і праведзена значная праца ў засеве бядняцкіх гаспадарак. Вясной 1927 году выдадзена 55.622 гаспадаром 230.462 пуды насеньня і 43.650 р. грашмі і ачышчана 521.348 пуд. насеньня.

Каапэраваньне беднаты.

На 1 кастрычніка 25 году камітэты сялянскай узаемадапамогі каапэравалі 9704 бядняцкія гаспадаркі. У працягу 26-27 гаспадарчага году каапэравана 19.478 бядняцкіх гаспадарак. Такім чынам, за ўвесь час камітэты ўзаемадапамогі каапэравалі 27.182 бядняцкія гаспадаркі.

На чым хацелі зарабіць.

У вёсцы Брылёўка 1-я, Талочынскага раёну, ужо некалькі год працуе мэліарацыйнае таварыства «Новае жыцьцё». Арганізатарам яго зьяўляецца стары селькор тав. **Адам Акшэўскі**. Таварыства працуе добра. Сялянства, бачучы станоўчыя вынікі, уздумала арганізаваць новае таварыства. Тым болей, што пастановы 15 зьезду аб калектывізацыі ўзварушылі думку сялянства. І вось сябры мэліарацыйнага таварыства і навакаляючае сялянства, па ініцыятыве тав. Акшэўскага, парашылі арганізаваць малочную арцель. У арцель уступілі 53 гаспадары, арцелі далі імя Наркамзема т. Прышчэпава.

Каб распачаць працу, трэба было зацьвердзіць статут таварыства. У тав. Акшэўскага быў адзін экзэмпляр такога статуту, а, паводле палажэньня, экзэмпляраў статуту трэба мець чатыры.

Статут шукалі ў раёне, а таксама і ў акруговым цэнтры—Воршы. І калі не знайшлі, парашылі зьвярнуцца ў Менск—можа ў сталічным цэнтры такая рэч знойдзецца.

Тав. Акшэўскі зьвярнуўся з лістом у рэдакцыю часопісі «Плуг». Да ліста прылажыў 50 кап. маркамі і прасіў тэрмінова выслаць тры статуты малочнай арцелі. Супрацоўнік рэдакцыі шукаў статуту па ўсіх кнігарнях. Нарэшце, у краме Белсельсаюзу, па Савецкай вул., гэта рэдкая кніжка была знойдзена. Купіўшы 4 экзэмпляры статуту і атрымаўшы рахунак за № 7, ён заплаціў у касу 80 кап., гэта значыць, што кніжку палічылі яму па 20 кап. Між іншым, на вокладцы стаіць цана 15 кап. Статут выдадзен Кнігасаюзам у Маскве, у 1928 г. Таварыша, які купляў гэтыя кніжкі, дужа зьдзівіла, што Белсельсаюз статуты, купленыя ў Маскве, прадае не па наміналу, а з надбаўкаю на 5 кап. Зьвярнуўшыся да таварыша, які пісаў рахунак, ён атрымаў адказ, што гэтая кніжка прадаецца па 20 кап. Болей ніякіх тлумачэньняў ён атрымаць ня мог.

Бачучы гэтую ненармальнасьць, таварыш зьвярнуўся ў Белсельсаюз, у праўленьне цэнтральнай малочнай-жывёлаводчай сэкцыі. Там адзін з інструктароў даў наступную дырэктыву: «Зав. складом с-х., т. Комарскому.—Уставы нужно продавать по номинальной цене, выставленной на книжке, но ни в коем случае не дороже ее. Инструктор (подпис)».

Добра, што за статутам хадзіў супрацоўнік рэдакцыі «Плуг», які здагадаўся зьвярнуцца па пытаньню аб цане кніжкі да вышэйшага начальства. А каб гэтыя статуты купляў звычайны селянін, які дачуўся, што савецкая ўлада і партыя дужа падтрымоўваюць арганізацыю калектываў, арцеляў і таварыстваў, што гэта зараз галоўная задача, якую партыя ставіць па вёсцы? Зьдзівіўся-б, небарака, што звычайна на кніжкі ёсьць скідка, а за статуты бяруць па 5 к. даражэй, чым выстаўлена на вокладцы.

Гэты дробны выпадак высоўвае перад намі наступныя пытаньні:

1) чаму да гэтай пары ў раёнах і акруговых цэнтрах няма патрэбных сялянству статутаў розных таварыстваў,

2) чаму ў краме Белсельсаюзу робіцца самавольная надбаўка на такія патрэбныя для сялянства кніжкі (што наогул па закону забаронена) у той час, калі ёсьць агульнасаюзная пастанова аб тым, што кнігі павінны прадавацца ні ў якім разе не даражэй той цаны, што выстаўлена на вокладцы,

3) чаму Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва не паклапацілася да гэтага часу перакласьці на беларускую мову тыя статуты, якія надрукаваны на расейскай мове і не распаўсюдзіла іх сярод сялянства,

4) чаму Белсельсаюз і яго кіраўнікі, ведаючы, што задача калектывізацыі і стварэньня новых таварыстваў ёсьць зараз баявая задача, не паставілі перад належнымі ўстановамі і арганізацыямі пытаньня аб выданьні патрэбнай літаратуры і ў першую чаргу статутаў, адсутнасьць якіх часамі не дае магчымасьці распачаць працу.

АЛЕСЬ АДАМОВІЧ

Два дні ў Крупках.

Крупкі—мястэчка невялікае. Некалькі год таму назад яно амаль напалову выгарала, а новыя пабудовы настаўлены неяк раскідана, бяз жаднага пляну.

У цэнтры мястэчка—вялізны будынак спажывецкага і крэдытнага таварыстваў, які сваёю пабудоваю стварае ня вельмі прыемнае ўражаньне.

А насупроць яго—нязьменная піўная...

Райвыканком займае вялізную двохпавярховую каменіцу былога абшарніка. Але-ж дзіўная рэч, чаму да гэтага часу гэты каштоўны дом ня прыведзены ў парадак. Знадворку ён абшарпаны, наўкола рознае ламаччо і тут-жа, ля галоўных дзьвярэй, некалькі сажняў раскіданых дроў.

У гэтым доме зьмяшчаецца райвыканком, райком партыі і камсамолу ды інш. раённыя ўстановы. Гаспадароў шмат; але крыўдна робіцца, што на 11-м годзе пралетарскае рэвалюцыі хмурыя сьцены вялікага будынку наводзяць на думкі аб часох бела-польскай навалы.

Ёсьць у мястэчку лесапільны завод. Ёсьць і завод па вырабу сярнічковай саломы, але абодва заводы стаяць. Хто вінен у гэтым—невядома. На заводзкім двары раскіданы лесаматар'ялы, якія, вядома, ня будуць чакаць гаспадароў і вясною «без дазволу» пачнуць гніць.

Набудаваны спэцыяльны будынак для кіно і тэатру. Асобна стаіць народны дом, у якім ваўкоў ганяй, хоць дроў і хапае.

Тут-жа, ля нардому, упіраюцца ў неба высокія слупы з радыё-антэнай. На вечарох крупчане зьбіраюцца паслухаць радыё.

А калі сонейка хаваецца за небасхілам і зямлю пачынае ахінаць начная цемень, на высокіх слупох па ўсім мястэчку загараюцца электрычныя ліхтарыкі.

Гэта дасягненьне крупчан. Толькі пры ўладзе рабочых і сялян жыхары мястэчка зьмянілі газоўку на электрыку.

Электрычная станцыя пабудавана нядаўна.

НАРАДА СЕЛЬКОРАЎ.

На нараду селькораў з раёну сабралася 28 чалавек. Пераважна моладзь камсамольцы і вучні.

Першым пытаньнем (да пытаньняў павесткі дню) было—«А ці вышаў ужо каляндар «Беларускай Вёскі»? Большасьць з селькораў—паўгадавыя падпісчыкі і таму прышлося разьвязваць свой клунак.

Нарада, трэба сказаць, прайшла ня зусім добра. Ня гледзячы на тое, што народу сабралася шмат, актыўнага ўдзелу ў абгаварэньні пытаньняў павесткі дню ня было.

Каротка і ясна агітпроп райкому КПБ расказаў селькорам аб надыходзячай веснавой кампаніі. Ніводнага запытаньня, ніводнага слова ў спрэчках.

Больш зацікавіліся дакладам рэдакцыі «Беларускай Вёскі». Звыш сарака запытаньняў было зроблена, але выказаліся ўсяго 2-3 селькоры.

— Усё ясна вы расказалі, нам трэба толькі выконваць,—агульны адказ усіх прысутных.

Але затое актыўнасьць выявілася ў пытаньні распаўсюджаньня газэт.

— «Беларускую Вёску» нашы сяляне пачынаюць разумець. Надпісваюцца на яе вельмі ахвотна,—казалі селькоры, і на красавік месяц яны абяцаліся даць болей, як 300 падпісчыкаў.

Увогуле, уражаньне ад нарады здавальняючае. На пададзеных запытаньнях можна судзіць, што ў працы селькораў на вёсцы было шмат непаразуменьняў і цяпер яны выпраўлены. Селькоры Крупскага раёну зразумелі і ўцямілі, што трэба рабіць, куды накіраваць зараз галоўную ўвагу ў сваёй працы.

«ПРЫНЯЦЬ У АБАВЯЗАК»...

Ёсьць у Крупках пошта. Яна, праўда, ня толькі тут, але і ва ўсіх раёнах мае свае асаблівасьці. У прыватнасьці—у справе пашырэньня нашага друку, нашых беларускіх газэт.

Усяго газэт па раёну выпісваецца ня вельмі-што многа. Лік экзэмпляраў іх не перавысіць лічбу 500. Тыраж нашых беларускіх газэт у раёне такі (на сакавік месяц): «Беларуская Вёска»—85 экзэмпляраў, «Савецкая Беларусь»—32, «Зьвязда»—40, «Чырвоная Зьмена»—40. І ўсё. Адной «Крестьянской Газеты» праз пошту выпісваецца 194 экзэмпляры. Гэта па паштовай надпісцы, а, акрамя таго, яшчэ ма'быць болей экзэмпляраў «Крестьянской Газеты» разыходзіцца непасрэдна падпісчыкам.

Хто вінен, што нашы беларускія газэты не пашыраюцца? Ва ўсякім разе ня тое, што яны друкуюцца на беларускай мове. Гэтым ужо паштовыя працаўнікі апраўдацца ня могуць.

Прывяду толькі адзін дакумант, па якім магчыма судзіць, хто тут вінен.

«Пратакол № 2 агульнага сходу паштовых працаўнікоў і лістаносцаў раёну ад 6-га сакавіка 1928 году...

Слухалі: Аб распаўсюджаньні «Крестьянской Газеты».

Пастанавілі: Прыняць усе меры да павялічэньня тыражу газэт, асабліва «Крестьянской», што прыняць у абавязак кожнаму служачаму".

Хто ня пушчае родную сялянскую газэту да гаспадара—няхай цяпер судзяць чытачы і належныя органы.

Ліст рэдакцыі газэты «Беларуская Вёска» і таварыша Тачко пошта атрымала. Дзіўна тое, што загадчык пошты аб ім зусім ня ведаў і на запытаньне—што вы па ім думаецца зрабіць?—ён ня ведаў, што адказаць. Пасьля ўжо я бачыў гэты ліст у паштовых справах акуратна падшытым.

ДАЙЦЕ НАМ ШКОЛУ, МЫ ХОЧАМ ВУЧЫЦЦА.

Зусім зразумелай зьяўляецца вялікая цяга з боку сялянства да асьветы. Тых школ, што ёсьць у раёне, не хапае. Сяляне самі арганізоўваюць для сваіх дзяцей лікпункты, самі ходзяць на заняткі, але лікпункт ня можа задаволіць усіх патрэб.

— Дайце нам сямёхгодку,—вось што гавораць сяляне. У самых Крупках сямёхгодкі няма. Яна ёсьць у другім мястэчку—Бабры. Сёлета ў часе прыёму ў гэту сямёхгодку прышлося адмовіць болей як 200 жадаючых вучыцца.

І тут ёсьць непаразуменьні. У Бобрскай сямёхгодцы арганізавалі дзьве роўналежныя 6-тыя клясы. Да першай паловы навучальнага году такся займаліся, а цяпер стаіць пытаньне аб зачыненьні адной шостай клясы. Не хапае сродкаў.

А скасаваць шостую клясу—гэта азначае выкінуць «недорослями» каля паўсотні сялянскіх дзяцей. Рабіць гэта няможна. Райвыканком павінен зьвярнуць на гэта сур'ёзную ўвагу і не дапусьціць зачыненьня шостае клясы.

На дапамогу ў барацьбе з няграматнасьцю, цемрай і някультурнасьцю прыходзіць самаабкладаньне.

Нельга не адзначыць, як яно праходзіць. Амаль ужо ўсюды праведзены сходы сялян, на якіх закон аб самаабкладаньні прымаецца аднагалосна.

Сяляне з воплескамі прымаюць, асабліва бедната. У большасьці выпадкаў самаабкладаньне пастанаўляюць праводзіць на школы і на бальніцы. Актыўна выступаюць і за рамонт мастоў і дарог.

Але заможнікі ў некаторых мясцох (Удворышча) спрабавалі праваліць закон. Яны рэзка выступалі проці яго, падбухторвалі бедноту, але апошняя не паддалася і заможнікі атрымалі дружны і добры адпор (вёска Маласаі).

Затое справа з пазыкай слаба. На раён выпала распаўсюдзіць на 26 тысяч, выканана-ж з гэтае сумы толькі 18 процантаў.

У апошні час і ў гэтай справе зроблены крокі наперад. Сяляне ўсьвядомілі значэньне пазыкі.

Плян загатовак выкананы на ўсе 100 проц. Горш трохі з паямі. Усюды прыняты паі ў 10 руб. Выканаць гэткую пастанову будзе шмат цяжэй. Да пяці рублёў паі даведзены ўжо ўсюды.

НАДЫХОДЗІЦЬ СЯЎБА.

Райзямаддзел выпрацаваў належны плян, які прадугледжвае ўсё, каб увясну селяніна задаволіць неабходным матар'ялам.

Ужо загатоўлена канюшыны 2,2 тоны, цімафееўкі—0,50 тоны, вікі—32 тоны, сэрадэлі—0,30 тоны, лёну-даўгану—3,30 тоны і кармавых буракоў—0,20 тоны.

Усе гэтыя культуры вясною будуць на сялянскіх палёх. Але слаба з аўсом. Аўса не хапае. Камітэт узаемадапамогі мае ўсяго толькі 25 тонаў. Гэтага мала.

Загатоўлена і рознага штучнага ўгнаеньня 50 тонаў.

Ужо атрымана да вясны 200 штук плугоў. Ёсьць 10 драпакоў, 30 акучнікаў, 5 куп'ярэзаў. Машыны пойдуць, заяўкі з боку сялян ужо ёсьць.

Самае горшае—не хапае збожжаачысных машын. Тут ёсьць пагроза, што ў раёне ня справяцца з ачысткаю насеньня. Было прызначана атрымаць 2 сартыроўкі і машыну для пераціраньня канюшыны, але дагэтуль іх няма. Акрсельсаюз заказу ня выканаў.

Збожжаачысны абоз, які складаецца з 9 машын, кідаецца, як ачумелы, па вёсках. Машыны працуюць нават пры лямпах, але справіцца ня могуць.

Да сяўбы мяркуецца пратравіць 16 тонаў насеньня.

Да вясны рыхтаваліся добра. За гэта кажа тое, што па раёну праведзена некалькі курсаў па падрыхтоўцы земляробаў. У вёсцы Зароўі курсы працавалі два тыдні. Наведвалі, зьяўляліся сталымі слухачамі іх 60 гаспадароў. Цяпер, вясною, гэтая вёска землеўпарадкуецца.

У вёсцы Стары-Бабёр курсы працавалі тыдзень. Штодзень іх наведвала больш 70 чалавек. Скончылі працу курсы і ў вёсцы Гапонавічах, дзе праз іх прайшло таксама больш 70 сялян.

Сёлета мяркуецца перавесьці на шматпольле 4 вёскі. Гэта без землеўпарадкаваньня.

Сёлета-ж разам з землеўпарадкаваньнем будзе пераведзена на шматпольле яшчэ 4 вёскі. Агульная плошча зямлі ўсіх 8-мі вёсак складае каля 3 тысяч 200 гэктараў.

У раёне ўжо арганізаваны дзьве сельска-гаспадарчыя арцелі, але працуюць яны ня вельмі добра, таму што асноўны капітал зусім малы і няма з чым разгарнуцца.

Ёсьць тры мэліарацыйныя таварыствы. Адно з іх (лепшае) летась зрабіла расчыстку 60 дзесяцін сенажаці. Ёсьць некалькі таварыстваў па агнятрываламу будаўніцтву і працуюць яны нішто. Агранамічны пункт і адна сялянская хата для прыкладу пакрыты чарапіцаю гэтых таварыстваў. Выраблена 300 калец для калодзежаў.

Арганізуюцца гаспадары і ў таварыствы па гадоўлі скаціны. Арганізавана садова-гароднае таварыства. Вясною мяркуецца арганізаваць дзьве сельска-гаспадарчыя арцелі на надзельнай зямлі з прырэзкай з запасных фондаў. Будзе арганізавана два мэліарацыйныя таварыствы, два тарпяныя і адна сельска-гаспадарчая камуна на надзельнай зямлі.

Гаспадары вельмі добра адносяцца да такіх аб'яднаньняў. Яны бачаць карысьць іх і ахвотна арганізуюцца. Гэта відаць хоць-бы ўжо з таго, што да вясны арганізавана сельска-гаспадарчая арцель, два таварыствы па сумеснай апрацоўцы зямлі (вёска Нача) на надзельных палосах.

Будзе яшчэ арганізавана каля 5 сельска-гаспадарчых арцеляў і таварыстваў. Усё неабходнае падрыхтавана.

Але і ў гэтай справе заможнікі стараюцца ўставіць палку ў сьпіцы. У вёсцы Шыйкі арганізаваліся сяляне ў малочную арцель. Кулакі пагражаюць зрывам. Райвыканком і ў першую чаргу Райзямаддзел на гэта павінна зьвярнуць сур'ёзную ўвагу.

Ва ўсёй працы па арганізацыі ў арцелі і таварыствы выяўляецца ініцыятыва самых сялян. Яны ўсьвядомілі, што вылезьці з беднасьці і ўзьняць гаспадарку можна толькі калектывам.

Добра працуюць камуністы-сяляне. Сябра партыі, тав. Гвазьдзёў, зьяўляецца арганізатарам сельска-гаспадарчай камуны. Зробленаканчатковае афармленьне яе, зацьверджана райвыканкомам, і з вясны камунары пачынаюць працу. Прыклад тав. Гвазьдзёва заслугоўвае ўвагі і ён павінен зьявіцца прыкладам для ўсіх партыйцаў-гаспадароў Крупскага раёну.

Агульна можна сказаць, што Крупскі раён да вясны, да веснавой сяўбы гатовы.

БЕЛДЗЯРЖКІНОЎСКАЯ «ПРОСТИТУТКА».

Ніяк ня можна спакойна прайсьці міма такога факту неахайнасьці з боку нашага Белдзяржкіно. У Крупках кожны тыдзень бывае два разы кіно. Якраз у гэтую нядзелю жыхары мястэчка, з якіх пераважная большасьць—сяляне, чакалі кіно-фільмы «Проститутка». Сьцены кіно-тэатру трашчэлі ад натоўпу людзей. Кожны хацеў убачыць нешта цікавае.

І абурэньне ахапляе ад таго, як наша Белдзяржкіно, ня ўлічваючы запатрабаваньняў вёскі, прэ ў яе такія кіно-фільмы. Заместа растлумачэньня аб шкоднасьці прастытуцыі і неабходнасьці яе зьнішчэньня, гэты фільм папулярызуе прастытуцыю!

Шкада толькі, што ня было ў той час у крупскім кіно нікога з прадстаўнікоў Белдзяржкіно, а то-б яны сваімі вушамі пачулі «восторженные» водгукі аб карціне крупскіх жыхароў.

— ... Ня было ў нас дагэтуль такіх асоб (прастытутак), дык цяпер, можа, завядуцца,—па дарозе з кіно гаварылі некаторыя крупчане.

І гэты фільм пойдзе далей. Белдзяржкіно «прасуне» яе ў вёску, абы грошы. Але савецкая грамадзкасьць і належныя ўстановы не павінны гэтага дапусьціць. Калі „Проститутка" патрэбна ў горадзе, дык папулярызаваць такую кіно-істужку ў вёсцы—злачынства.

А. Аўсяньнікаў.

Крупскі раён, Аршаншчына.

НЕ СПАДАБАУСЯ!

(Жыцьцёвы факт).

Па форму і зьмест у розных людзей і погляды розныя.

Адны кажуць—галоўнае, гэта зьмест, другія, наадварот, кажуць—і форма таксама мае вялікае значэньне, але гэта ў залежнасьці ад справы. Тут справа аб форме і зьместу чалавека.

— Тав. Абрамчык, кіраўнічы саўгаспадаркі і броварнага заводу Косіно Менскай акругі, ацэнку свайму вінакуру т. Швэйкоўскаму зрабіў, мэнавіта, па форме. І няма дзіва, што верна зрабіў.

Хіба можна чакаць дабра ад такога чалавека, як Швэйкоўскі?—Зойдзе, напрыклад—Абрамчык на завод да Швэйкоўскага, а той калматы, у сажы, запэцканы, абкруціўшы хусткай галаву (скразьнякі кругом у заводзе)—заўсёды заняты, у катле капаецца, па чанах лазіць, з трубамі возіцца, абглядае, мерае, мяркуе, а на кіраўнічага і ўвагі не зьвяртае—ні пашаны, ні павагі да яго асобы, нібы той і на завод ня прышоў.

Адразу не спадабалася надворная форма Швэйкоўскага т. Абрамчыку, не спадабалася яшчэ і форма, з якой Швэйкоўскі выкладае свае думкі. Кажучы проста—яго мова не спадабалася Абрамчыку, што Швэйкоўскі гаворыць з ім, што падабаецца—папросту нутром, а нутро яго не саромеецца рабіць заўвагі аб недарэчнасьцях Абрамчыка.

Неяк спачатку адбудовы заводу была ўстаноўка паравога катла (цалі на дзьве трэба было падняць да месца). Тав. Абрамчык, каб паказаць, што ён начальства і ня лыкам шытае начальства,—не чакаючы т. Швэйкоўскага і тав. Пахта, якія кіравалі ўстаноўкай катла, узяў рабочых, не падрыхтаваных да гэтае працы, і пачаў устаноўку сам. Кацёл з бэлак сарваўся і ў выніку — парушана паравая труба, разьбіта шыбарная рама, зламаны спускны вінцель і спускная вадзяная труба—страты матар'ялаў, сродкаў і часу.

Убачыўшы гэты малюнак, Швэйкоўскі справядліва абурыўся на Абрамчыка, і ў злосьці, па сваёй прастаце загнуўшы пару расейскіх слоў яму тут-жа, пры рабочых, у вочы, адным словам абразіў.

Яшчэ адзін маленькі факцік. Трэба пасад пад дрожджы. Абрамчык, не запытаўшы Швэйкоўскага аб разьмеры і якасьці— заказ зрабіў, пасад аказаўся нягодным—новы робіцца,—зноў бескарысная трата сродкаў, а такіх страт багата.

Чатыры з паловай месяцы штодзённай (без адпачынку ў выхадныя дні) напружанай і шчырай працы і зруйнованы завод вінакурам Швэйкоўскім і мэханікам Пахтам пушчан у ход. Швэйкоўскім абучаны рабочыя. Выхад сьпірытусу добры.

На гэтым можна-б было і закончыць, каб ня здарылася маленькая прыкрасьць.

20 лютага самадаволены Абрамчык з паперкай у руках абвяшчае Швэйкоўскаму, што ён, Швэйкоўскі, згодна адносіны БСТ ад 16-II—28 г. № 63-3-1 зволен са службы.

— За што? Без РКК,—пытае Швэйкоўскі.

— «За неумение и нераспорядительность, за техническое невежество, за невыполнение данных ему указаний и затяжку ремонта винзавода»— вось якую віну слова ў слова прачытаў Швэйкоўскі ў паданай яму паперцы,—а пасяджэньне РКК ужо адбылося бяз вашага ўдзелу,—сказаў гэта Абрамчык і адышоў.

Зьбіты з панталыку тав. Швэйкоўскі пашоў у РКК, апошняя прачытала яму сваё заключэньне: „Рабочы камітэт савхоза Косіно канстатуе наступнае: тав. Швэйкоўскі з дню працы на пасадзе вінакура і для аднаўленьня заводу адносіцца да працы добрасумленна і выконвае ўсю ўскладзеную на яго працу. Рабочы камітэт лічыць звальненьне вінакура—таварыша Швэйкоўскага няправільным і ўбытачным для гаспадаркі: па нашаму падліку пры новым вінакуры завод дасьць штомесячна страты ў 195 руб.“.

Рабочыя с.-г. Косіно пачуўшы, што Швэйкоўскі зьняты, абурыліся супроць Абрамчыка. Сем чалавек, на чале з рабочым камітэтам і партыйцамі, напісалі пратэст супроць звальненьня і просьбу БСТ'у аб звароце Швэйкоўскага на завод для працы.

Але, што значыць пастанова РКК, і пратэст рабочых. Сіла — Абрамчык, Крэйнін з БСТ.—Выгнаны з заводу Швэйкоўскі аніяк ня здолее раскусіць—за што яго зволілі.

— Дваццаць шэсьць год працую на вінзаводах, добра ведаю справу. Ад савецкай улады ведаў сваіх не хаваю, дзялюся імі, абучаю рабочых, шчыра і добрасумленна працую на заводах БСТ'а. Вось у Завалачыцах (Бабр. акр.) паставіў на ногі завод. Там-жа зрабіў іспыту здабытым раней многа новым хэмічным элемэнтам к браварным дражджам, яшчэ невядомым нідзе. Вынікі ад іспытаў атрымаў зьверх чаканьня. Яны ў пяць раз менш патрабуюць рабочае сілы, саладзільнага зярна і пасаду, выгонка таксама лепшая, гэта дае значную эканомію. Дзякуючы дражджам, за добрую выганку і эканомію сыр'я-апалу і соладу я атрымаў за адзін сэзон 26 г. 531 руб. прэміі. Паехаў у БСТ, стаў гаварыць аб гэтым інструктару вінакурэньня Крэйніну, той зацікавіўся, папрасіў даць яму рацэпт, калі я прапанаваў 3.000 руб. ён зачмыхаў, закіпеў, злуецца, і па час, я аніяк ня ўцямлю, за што злуецца, мо' не да гонару, што такая дробная сошка, як я, адшукаў новыя сродкі к паляпшэньню вінакурнае справы. Але за тое, што рацэпта ня даў.

А ня шкодзіла-б каму сьлед, зацікавіцца гэтай справай і выявіць сапраўдную форму і зьмест дзеяньняў Абрамчыка і Крэйніна з БСТ'у, зьвярнуць увагу на дрожджы Швэйкоўскага і праверыць сродкі і матар'ялы, патрачаныя на адбудову Косінскага броварнага заводу.

Цікавыя там ходзяць чуткі сярод рабочых адносна гэтага—паслухаць ня шкодзіла-б.

Аўхімка Сарванец.

Падрыхтуем краязнаўцаў.

Краязнаўчы рух у БССР арганізацыйна амаль закончаны. Ахоплены ўжо краязнаўчым рухам цэлыя новыя тысячы рабочасялянскай і працоўна-інтэлігэнцкай масы Беларусі. Існуюць дзесяткі, сотні краязнаўчых арганізацый, гурткоў, таварыстваў як пры школах, так фабрыках і заводах, у кожным сельсавеце, раёне, акрузе.

Гэтыя арганізацыйныя краязнаўчыя посьпехі нам трэба цяпер замацаваць; перайсьці ад арганізацыйных пытаньняў да паглыбленьня самага зьместу работы ў нашых краязнаўчых арганізацыях. Для гэтага патрэбны новыя дзесяткі, сотні падрыхтаваных краязнаўцаў, арганізатараў, сваіх інструктароў, сваіх краязнаўчых вучоных. Але, на жаль, у нас гэтых кадраў няма. Школа і тым больш вышэйшая дагэтуль яшчэ не выпускае людзей з максімальны- [illegible]

...першай вельмі цікавай лекцыі (11-3-28 г.) т. Касьпяровіча аб краязнаўстве ў СССР і ў замежных краінах выявілася вялікая зацікаўленасьць сярод студэнцтва і настаўніцтва г. Менску.

Лекцыя адбылася пры паўнюткай залі.

Цыкль лекцый, прачытаных у студыі-курсах, дасьць магчымасьць за кароткі (4-6 тыдвёвы тэрмін на 24 гадзіны ў тыдзень) атрымаць мінімум ведаў па краязнаўству.

У праграму студыі-курсаў уваходзяць: гісторыя краязнаўства; краязнаўства ў СССР [БССР, ЗФСР, УССР] і ў замежных краінах (Прыбалтыцы, Латвіі, Фінляндыі, Эстоніі, Польшчы, Літвіі, потым Чэхаславакіі, Нямеччыне); мэтодыка краязнаўства: па прыродазнаўству, эканоміцы, гісторыі, мовазнаўству, бібліяграфіі, музэязнаўству, мэдыцыне, археолёгіі і г. д.; арганізацыя [illegible]

ПРАЎДА АБ БАТУРЫНЕ.

[illegible]

[illegible] Гр. ЗАГС [illegible]

Дасягненьні і хібы ў галіне правядзеньня нацпалітыкі.

Ажыцьцяўленьне нацыянальнай палітыкі ў Магілеўскай акрузе.

15 сакавіка на пасяджэньні Нацкамісіі ЦВК БССР была заслухана справаздача Магілеўскай акруговай нацкамісіі аб ажыцьцяўленьні нацпалітыкі ў акрузе. Даклад усебакова ахоплівае культурнае і гаспадарчае абслугоўваньне ўсіх нацыянальнасьцяй акругі.

Беларусізацыя апарату.

У галіне беларусізацыі савецкага апарату за апошні год ёсьць значнае дасягненьне. Можна заўважыць досыць прыкметны зрух ва ўсіх установах у адносінах да беларусізацыі. Год таму назад працавалі на беларускай мове АкрАНА, Саюз Працасьветы і часткова апарат АВК. Зараз-жа на беларускую мову пераведзены ўсе акруговыя ўстановы, за выключэньнем Аддзяленьня Дзяржаўнага Банку, усе РВК і амаль усе сельсаветы.

Нацыянальныя сельсаветы.

У межах Магілеўскай акругі зараз знаходзіцца пяць нацыянальных саветаў, два яўрэйскія, 2 латыскія і адзін польскі. У адным латыскім савеце нядаўна закончана пабудова латыскай школы, якая забясьпечана латыскім настаўнікам і патрэбнымі латыскімі падручнікамі. Вядзецца падрыхтоўчая праца да арганізацыі яшчэ аднаго польскага нацсавету ў Бялыніцкім раёне.

Усе гэтыя сельсаветы абслугоўваюць насельніцтва на роднай мове.

Земляўпарадкаваньне яўрэяў.

Значная работа праведзена ў галіне земляўпарадкаваньня яўрэяў. У мінулае лета яўрэйскаму насельніцтву было перададзена 270 гэктараў удобных зямель і 33 дзесяціны лядy. На ўдобнай зямлі была арганізавана адна арцель і адзін пасёлак. Апроч таго, было перасялена ў Крым 150 яўрэйскіх сем'яў.

Зараз у Магілеўскай акрузе знаходзіцца 28 яўрэйскіх сельска-гаспадарчых калектываў. У 23 калектывах ужываюцца культурныя мэтады апрацоўкі зямлі і шматпалёвы севазварот. Матар'яльны стан усіх калектываў значна палепшыўся.

Краху ў горшым становішчы знаходзяцца індывідуальныя яўрэйскія сельскія гаспадаркі.

Земляўпарадкаваньне цыганоў.

Усяго ў акрузе зарэгістравана цыганоў 119 душ, з якіх 15 сем'яў (98 душ) атрымалі зямлю і вядуць гаспадарку ня горш іншых нацыянальнасьцяў. Рэшта цыганоў мае таксама хутка перайсьці на зямлю.

Што перашкаджае беларусізацыі ў Полацкай акрузе.

Полацкая акруговая нацкамісія паведаміла Нацкамісію ЦВК БССР аб тым, што справе беларусізацыі шмат перашкаджаюць цэнтральныя ўстановы (ВСНГБ, Эканомнарада, Дзяржвіян, каапэрацыйныя арганізацыі, Нар Кам. Аховы Здароўя, Нар. Кам. Сацыяльнай Забясьпекі, Наркампрацы, НКФ, Наркамгандлю), якія вядуць перапіску з акруговым апаратам амаль выключна на расейскай мове.

Нацкамісія пастанавіла патрабаваць ад гэтых устаноў растлумачэньня, пасьля чаго данае пытаньне будзе пастаўлена на разгляд Нацкамісіі.

УСЯ ЎВАГА БАРАЦЬБЕ З БЮРАКРАТЫЗМАМ.

НК РСІ ПРЫСТУПІЎ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВЫКАНАНЬНЯ ПАСТАНОЎ АПОШНЯГА ПЛЕНУМУ ЦКК КП(б)Б АДНОСНА БАРАЦЬБЫ З БЮРАКРАТЫЗМАМ.—ВЫБІРАЮЦЦА ПРАДСТАЎНІКІ АД РАБОЧЫХ І ІНШЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ ДЛЯ ЎДЗЕЛУ Ў РАЗГЛЯДЗЕ СКАРГАЎ.

Нядаўна адбыўся пленум ЦКК КП(б)Б, які даў цэлы шэраг практычных указаньняў і вызначыў мерапрыёмствы па барацьбе з бюракратызмам шляхам уцягненьня шырокіх рабочых мас у гэтую справу, асабліва ў разгляд скаргаў. Ужо праводзяцца выбары рабочых для ўдзелу ў разглядзе скаргаў пры НК РСІ.

Менская камсамольская арганізацыя для ўдзелу ў бюро скаргаў вылучыла 11 таварышоў; БДУ вылучыў 12 студэнтаў; Менскі гарсавет мае вызначыць 15 таварышоў. Што датычыцца рабочых, то зараз узгадняецца пытаньне з ЦП саюзаў адносна выбару рабочых ад буйных прадпрыемстваў—па 5 чалавек—у якасьці засядацеляў.

Усе гэтыя выбарныя і прадстаўнікі будуць прымаць непасрэдны ўдзел у разглядзе скаргаў у НК РСІ. Інакш кажучы, гэта і ёсьць удзел рабочых у барацьбе з бюракратызмам. Да гэтага часу скаргі разглядаліся без удзелу рабочых.

Ва ўсіх акругах ужо прыступлена да арганізацыі бюро скаргаў пры акруговых АКК РСІ. Засядацелі там будуць выбірацца такім-жа парадкам, як і ў Менску. Што датычыцца раёнаў, то ў іх будзе вылучан працаўнік, які адначасова будзе лічыцца ўпаўнаважаным ад акруговага бюро скаргаў. У кампэтэнцыю гэтага ўпаўнаважанага будзе ўваходзіць прыём скаргаў, высьвятленьне іх, дача заключэньняў; наогул, ён будзе кіраваць справай па ўсіх скаргах і хутчэй іх вырашаць.

Уся работа па арганізацыі бюро скаргаў мае быць закончана ў самым хуткім часе.

Гэтыя мерапрыёмствы, ужытыя пленумам ЦКК на аснове рашэньняў XV зьезду УсеКП і XI зьезду КП(б)Б, дадуць магчымасьць зьнішчыць бюракратызм і падрыхтаваць з рабочых працаўнікоў для сталай працы ў органах РСІ і іншых установах.

Хроніка.

У Эканамічнай Нарадзе БССР.

(Пасяджэньне за 15-га сакавіка г. г.)

АБ ПАРАДКУ ВЫДАЧЫ ПРЫВАТНЫМ АСОБАМ ДАЗВОЛУ НА АДЧЫНЕНЬНЕ І РАМОНТ ПРАМЫСЛОВЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ.

Эканамічная Нарада пастанавіла, што адчыненьне новага або пераабсталяваньне, пашырэньне ці капітальны рамонт існуючага прамысловага прадпрыемства прыватнымі асобамі можа рабіцца толькі з дазволу акруговага выканаўчага камітэту. Дзеля гэтага ў акруговую Інспэкцыю мясцовай прамысловасьці разам з хадайніцтвам аб дазволе павінны падавацца зьвесткі аб месцы і характары прадпрыемства. Адказ павінен быць дадзены не пазьней, як праз месяц, пры чым рашэньні акруговых выканаўчых камітэтаў зьяўляюцца канчатковымі, і далейшыя скаргі ў вышэйшыя ўстановы ня прымаюцца.

Дзейнасьць гэтай пастановы не пашыраецца на млыны, дазвол на пабудаваньне і пашырэньне якіх даецца органамі НК Гандлю, і на гарбарні і алейні, выдачу дазволу на адкрыцьцё якіх павінна ўзгадняцца з Вышэйшым Саветам Народнай Гаспадаркі БССР.

Таксама не пашыраецца гэта пастанова на арандатараў дзяржаўных прамысловых прадпрыемстваў, якія па дагаворы павінны зрабіць пераабсталяваньне і або рамонт прадпрыемства, і на прамысловую каапэрацыю.

Акруговым Выканаўчым Камітэтам прадастаўляецца права ўстанаўляць катэгорыі дробных рамесных і саматужных прадпрыемстваў, на адчыненьне ці пераабсталяваньне якіх дазвол можа давацца раённымі выканаўчымі камітэтамі.

АБ ПАРАДКУ ВЫДАЧЫ ПАЗЫК З ФОНДАЎ РАБОЧАГА БУДАЎНІЦТВА.

Каб устанавіць цьвёрды парадак выдачы пазык з акруговых фондаў рабочага будаўніцтва і фондаў прадпрыемстваў, Эканамічная Нарада запрапанавала акруговым выканаўчым камітэтам і аднаведным прадпрыемствам афармляць праз Белкамунбанк усе выдадзеныя першапачатковым будаўнічым т-вам пазыкі і ў далейшым выдаваць гэтыя пазыкі будаўнічым таварыствам выключна праз Камунальны банк на згодзе з Белжылсаюзам на падставе зацьверджаных плянаў крэдытаваньня.

СУД.

ХАЦЕЎ ПАЗБАВІЦЦА АЛІМЭНТАЎ.

Будучы на вясельлі ў вёсцы Слабодка, Уладзімер Чысты пазнаёміўся з Вольгай Лютарэвіч, вельмі прыгожай дзяўчынай.

У гутарцы з сваімі сябрамі Чысты гаварыў:

— Вось дзяўчына дык дзяўчына—гэткай нідзе ня бачыў і так закахаўся, што жыць без яе не магу.

— А ў чым справа? Астаноўка за табой: ідзі ў сваты, жаніся і будзеш мець прыгожую жонку і добрую гаспадыню,—раілі Чыстаму яго сябры.

Закаханасьць Чыстага з кожным днём расла. Цэлае лета ён хадзіў у вёску Слабоду да Вольгі Лютарэвіч, заляцаўся.

— Ну што, Вольга, ты мяне кахаеш?

— Кахаю.

— Замуж пойдзеш за мяне?

— А чаму-ж не, хіба ты не чалавек?

Праз некаторы час Вольга Лютарэвіч стала пажарнай і нарадзіла сына Васіля.

Упэўніўшыся, што Чысты жаніцца з ёю ня хоча, Лютарэвіч зьвярнулася ў нарсуд, які прысудзіў з Чыстага ў яе карысьць на 7 руб. у месяц на ўтрыманьне сына.

— Разбурыць гаспадарку,—падумаў Чысты,—але-ж я да гэтага не дапушчуся.

Атрымаўшы позву аб узносе аліментаў, Чысты пайшоў да сваё былой каханкі і пачаў прасіць яе спыніць спаганьне грошай, а калі яна не згадзілася на гэта, Чысты схапіў ножніцы і два разы ўдарыў імі сына Васіля, пры чым цяжка параніў яго ў грудзі.

Забіць сына Чыстаму не ўдалося—гэтаму перашкодзіла Алёна Лютарэвіч.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Уладзімора Чыстага на восем гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем, скараціўшы яму на аснове амністыі тэрмін пакараньня напалову.

Д. Кастроў.

Вечар Т. Шэўчэнкі.

21 сакавіка ў памяшканьні клюбу К. Маркса Ўсебеларускае Аб'яднаньне паэтаў і пісьменьнікаў „Маладняк“ наладжвае вялікі вечар, прысьвечаны творчасьці песьняра Украіны Тараса Шэўчэнка.

У праграму вечару ўваходзіць даклад праф. П. Бузука—„Тарас Шэўчэнка і яго творчасьць“, чытка вершаў паэты ў арыгіналах і беларускіх перакладах.

Пасьля выступленьняў адбудзецца паказ дзьвюх сэрый выдатнага мастацкага фільму вытворчасьці ВУФКУ— „Тарас Шэўчэнка“.

Білеты разьмеркованы паміж літаратурнымі аб'яднаньнямі і культурнымі працаўнікамі. Платныя білеты прадаюцца у касе клюбу К. Маркса.

Ленінская бібліяграфія на беларускай мове.

Па ўзгадненьні з Інсытутам Леніна ў Маскве Беларуская Дзяржаўная Бібліатэка разам з гэтым Інстытутам мае выдаць на беларускай мове Ленінскую бібліяграфію за 1917-1927 год. Гэта бібліяграфія выйдзе дадаткам да вядомай Ленінскай бібліяграфіі да расейскай літаратуры—«Лениниана».

Абсьледаваньне становішча рабочай моладзі на чыг.

Эканомкамісія ЦКЛКСМБ прыступае да абсьледаваньня становішча рабочай моладзі на чыгунках. Будуць абсьледаваны чыгуначныя вузлы ў Барысаве, Гомелі, Жлобіне і Менску.

Арганізацыя спэцыяльнага дзіцячага кіно.

Калегія Нар. Кам. Асьветы БССР прызнала неабходным адчыніць у Менску спэцыяльнае дзіцячае кіно. Для арганізацыі кіно ўтворана спэцыяльная камісія.

25 вагонаў штучнага ўгнаеньня з-за межаў.

На днях з Нямеччыны праз Управу Дзяржгандлю БССР дастаўлена 25 вагонаў штучнага ўгнаеньня (калійнай солі). Угнаеньне на граніцы непасрэдна разьмеркавана паміж акрсельсаюзам і пойдзе на здавальненьне сельска-гаспадарчых калектываў і сялянства ў часе веснавой пасяўной кампаніі.

Вывучэньне мястэчак.

ЦБ краязнаўства распрацавала праграму для вывучэньня мястэчак. Гэтыя праграмы ўжо разасланы па мясцовых краязнаўчых таварыствах.

32 новыя арцелі.

Менскі акрвяян пастанавіў арганізаваць сёлета ў акрузе 32 новыя арцелі. Большасьць арцеляў будзе арганізавана ў Капыльскім і Грэскім раёнах. Зараз у акрузе налічваецца 48 арцеляў.

Скончана абсьледаваньне пралетарскай дэмакратыі.

НК РСІ скончыў абсьледаваньне пралетарскай дэмакратыі (масавай працы ў саветах, прафсаюзах, каапэрацыі).

Абсьледаваньне вялося пры ўдзеле прадстаўнікоў ЦК КПБ, ЦВК, ЦСПСБ і інш. Матар'ялы абсьледаваньня паказваюць, што масавая праца саветаў пастаўлена слаба. На аснове матар'ялаў абсьледаваньня распрацаваны канкрэтныя меры да ажыўленьня масавай працы.

Устанаўленьне тыповых штатаў.

НК РСІ прыступае да працы па ўстанаўленьні тыповых штатаў у масавых установах (школы, бальніцы і інш.), якія знаходзяцца на мясцовым бюджэце. Устанаўленьне гэтых штатаў мае на мэце ўвесьці аднолькавасьць у абслугоўваньні ўстаноў, не залежна ад таго, дзе ўстанова знаходзіцца (у вёсцы ці горадзе).

Курсы для падрыхтоўкі піянэрскіх працаўнікоў.

Нар. Кам. Асьветы БССР адчыняе ў Менску курсы для падрыхтоўкі раённых піянэрскіх працаўнікоў. Курсы разьлічаны на 40 чал. На арганізацыю гэтых курсаў адпушчана 2.500 руб.

Выпуск кваліфікаваных сьлесараў.

У хуткім часе Цэнтральны Інстытут Працы выпускае 70 кваліфікаваных сьлесараў. Пры курсах ЦІТ адчыняецца новы будаўнічы цэх, разьлічаны на 120 чалавек.

Водны спорт у Нова-Барысаве.

У Нова-Барысаве к летняму сэзону будзе пабудавана водная станцыя, праэкт якой ужо зацьверджан. Пры станцыі будзе функцыянаваць басэйн для навучаньня плаваньню.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

Каапэратар—п'яніца.

Старшыня Чэрвенскага спажывецкага таварыства, Янушкевіч Алесь, з таго часу, як у краме таварыства пачаўся продаж гарэлкі, кожны дзень выпіваў і ў выніку гэтага на кулажы растраціў 431 р. 50 к. каапэрацыйных грошай. Менскі акруговы суд прыгаварыў Алеся Янушкевіча на год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем, але на аснове амністыі ў адзнаку 10-й гадавіны Кастрычніка ад трыманьня пад вартай вызваліў.

«Прыкладныя» члены сельсавету.

Члены Станькаўскага с.-савету, Койданаўскага раёну, Васіль Урублеўскі і Міхась Кулікоўскі, ня гледзячы на пастанову агульнага сходу аб спыненьні вырубкі лесу мясцовага значэньня, першыя паехалі ў лес і зрабілі самавольную парубку, а гледзячы на іх, і сяляне шугнулі ў лес, прычым вырубілі 90 дзес. лесу. Менскі акруговы суд прыгаварыў Васіля Урублеўскага і Міхася Кулікоўскага на год зьняволеньня кожнага, але на аснове амністыі ў адзнаку Кастрычніка ад трыманьня пад вартай вызваліў.

Лістаносец-растратчык.

Грам. вёскі Старынкі, Койданаўскага раёну, Нічыпар Каўрыга, будучы лістаносцам, задумаў пабудаваць новую хату, дзеля чаго грашовых пераводаў адрасатам не аддаваў, а рабіў падложныя надпісы на бланках і грошы забіраў сабе.

Гэткім чынам ён прысвоіў 134 руб. Менскі акр. суд прыгаварыў Каўрыгу на год зьняволеньня, але на аснове амністыі ад кары вызваліў. Грамадзянскі іск паштовага ведамства судом задаволен.

ТЭАТР-КІНО.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР.
СУБОТА, 17 САКАВІКА „ОВЕЧИЙ ИСТОЧНИК“.
Білеты ў касе тэатру от 12 да 2 і ад 5 г. в., у раб. касе—ад 11 з пал. да 2 і ад 4 да 6 г. веч.

КІНО «КУЛЬТУРА». З 14 сакавіка „СЕВЕРНАЯ ЛЮБОВЬ“. Звыш праграмы—гастролі вядомага Фрэда Марыон (чалавек аркестр).

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. З панядзелка, 12 сакавіка, выдатны фільм „ЖИЗНЬ ЗА ЖИЗНЬ“ у 2-х сэрыях і 10 частк. Дзьве сэры—за адзін сэанс. Толькі два сэансы.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». З панядзелка, 12 сакавіка, бытавы баявік „БАБЫ РЯЗАНСКИЕ“.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“. З ПРЫЧЫНЫ ПОСЬПЕХУ ЯШЧЭ ТРЫ ДНІ 16, 17 І 18 САКАВІКА. „НІБЕЛУНГІ“ 1-я сэрыя ў 12 частках.

Менскі Загс выклікае на 29 сакавіка г. г. гр-ку ТКАЧЭНКА Ульяну Амяльянаву па справе скасаваньня шлюбу з гр-нам ТКАЧЭНКАМ Пётрам.

У нядзелю. 18 сакавіка, а 7 гадзіне ўвечары ў вялікай залі пасяджэньняў Акруговага Выканаўчага Камітэту (Пляц Волі) адбудзецца

адчыненьне першай Менскай акруговай канфэрэнцыі груп беднаты

з наступнай парадкам дню:

1. Задача партыі ў вёсцы—дакладчык тав. АКУЛІК
2. Аб рабоце сярод беднаты ў сувязі з веснавой сельска-гаспадарчай кампаніяй і ўдзел груп беднаты—дакл. т. ФІЛАТАЎ.

Рэгістрацыя прыбываючых на канфэрэнцыю, выдача талёнаў на харчаваньне і кватэры будзе ўтварацца ў памяшканьні акрвыканкому з 9 гадзін раніцы 18-га сакавіка.

МЕНАКРУГКОМ КПБ.

НАВУКА І ТЭХНІКА.

Дасягненьні савецкай навукі.

У навукова-тэхнічнай управе Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі СССР прафэсар А. Бах зрабіў даклад аб працы хэмічнага інстытуту імя Карпава.

Гэты інстытут мае шэраг каштоўных досьледаў. Інстытут упяршыню валадзіў дасьледчую працу па вывучэньню хэмічных якасьцяў збожжа. Гэта праца мае вялікае практычнае значэньне для нашага земляробства.

Прафэсар Сьмірноў у Краснадары зрабіў нязвычайнае выкрыцьцё ў галіне табакаводзтва: яму ўдалося знайсьці спосаб штучнага бражэньня табакі, якое цягнецца ўсяго 18 дзён, замест натуральнага бражэньня—у працягу цэлага году. Некалькі нямецкіх прафэсароў зараз едзе ў СССР, каб пазнаёміцца з вынаходкай прафэсара Сьмірнова.

Трактар-гігант.

Амэрыканскі прафэсар Лайон спраэктаваў трактар для працы на палёх буйных амэрыканскіх фэрмаў. Яго трактар мае магутнасьць у 6.000 конскіх сіл.

На баках трактара ўмацованы аграмадныя пляцформы, да якіх прымацованы культыватары групамі па 4 штукі ў кожнай. Гэтыя культыватары прыводзяцца ў рух паасобнымі элактраматорамі, якія могуць прыпадымаць і апускаць кожную групу культыватараў.

Праходзячы каля 15 кілёмэтраў у гадзіну, гэта гіганцкая машына можа араць, баранаваць, разьмякчыць глебу і сеяць адразу на паласе шырынёй у 76 з паловай мэтра.

Плавучы завод.

У Амэрыцы пабудован плавучы марскі завод «Лярсэн»—судно на 18.000 тон—для апрацоўкі і перапрацоўкі туш кітоў і кашалотаў.

У той час, як шэсьць лёгкіх суднаў палююць на кітоў, „Лярсэн“ стаіць на якары прыблізна ў асяродку бойні і чакае. Сюды зганяюць трупы забітых кітоў. Судно-завод паступова забірае здабычу на палубу, і там з іх зьдзіраюць сала. Сала там жа ў катлах ператопліваецца. Паступова перапрацоўваецца мяса, косьці і скура і перапрацованы продукт складаюць і зьліваюць у належныя памяшканьні.

Зараз апрацоўваецца праэкт пабудовы другога такога заводу-судна, у корпусе якога будуць памяшканьні для кансэрвіраваньня рыбы і вандлярвя.

Як здымаюць карту марскіх глыбінь.

Зараз у Атлянтычным акіяне плавае акіянаграфічнае судно са спэцыяльным заданьнем—зьняць дно і скласьці дакладную тапаграфічную карту яго.

Здымкі робяцца такім чынам: на паверхні вады акіяну даюць выстрал, гук якога ўлаўліваецца ў мікрафон радыё-прыёмніка і аўтаматычна, спэцыяльным апаратам, адзначаецца на тэлеграфнай істужцы. Пранікаючы праз пласты вады да дна акіяну, гук атражаецца і варочаецца назад на паверхню, дзе зноў мікрафон запісвае яго на тую-ж істужку.

Ведаючы хуткасьць гуку ў вадзе і час паміж двума запісамі, лёгка вылічаць глыбіню даннага вучастку дна.

Уплыў сьвету на мускулы.

Венскі вучоны Ліпвау, робячы вопыты над уплывам сьвету на нэрвовую сыстэму, адначасна прышоў да вываду, што мускульная тканіна пад уплывам сьвету скарачаецца. Вучоны даводзіць, што такая зьява адбываецца бяз удзелу нэрваў.

Вопыты, як чакае Ліпвау, павінны даць шмат новага ў галіне ўплыву сьвету на жывотныя арганізмы.

На паветраным акіяне.

Летась у амэрыканскім горадзе Дэйтройтэ адбыліся спаборніцтвы 16 паветраных шароў, з якіх 4 мелі на бартах спэцыяльныя радыёапараты.

Такія ўстаноўкі давалі магчымасьць лётчыкам у часе палёту атрымліваць весткі пра пагоду і яе зьмены, каб выбіраць патрэбную вышыню лёту.

Апрача таго, радыёапарат карыстаюць на паветраных шары ў якасьці радыёкомпаса: прымаючы сыгналы з берагавых радыёстанцый, лётчык можа хутка назваць, дзе прыблізна знаходзіцца яго шар. Асабліва гэта важна ноччу або ў туманную пагоду.

ШАХМАТЫ № 5

Пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Эцюд Л. І. Кубеля (з кнігі аматараў задач і эцюдаў).

Белыя пачынаюць і робяць нічыю.

Бел. Крс5, Лс8, Кd5

Чорн. Крb7, Фа6, Сс8, п.b5

Партыя іграна ў чэмпіянаце БДУ 28-II 1928 г.

Бел. Наканечны, чорн. Кругер.

1. Kg1-f3, d7-d5. 2. c2-c4, e7-e6. 3. d2-d4, e7-e6. 4. e2-e3, Фg8-f6. 5. Kb1-c3, Kb8-d7. 6. Cf1-d3, d5:c4. 7. Cd3:c4, b7-b5. 8. Cc4-d3. a7-a6. 9. Фd1-c2, Cc8-b7. 10. e3-e4, c6-c5. 11. e4-e5, c5:d4. 12. e5:f6? d4:c3. 13. f6:g7, Cf8:g7. 14. b2:c3, b5-b4. 15. Лa1-b1, Cg7:c3+. 16. Cc1-d2, Лa8-c8. 17. Cd2:c3, Лc8:c3. 18. Фc2-b2, Фd8-f6. 19. Cd3-e2, a6-a5. 20. 0-0 Лh8-g8!. 21. Kf3-e1, Фf6-g6?, трэба было Cb7:g2, Kg2: тады Фg6!, Cg4, Фg4: f2-f4 і ў чорных яны выйгрыш. 22. f2-f3, Лc3-c2?? і ў хуткім часе чорныя здаліся; такі пасадны ляпсус каштаваў Кругеру першага месца.

ХРОНІКА.

Закончыўся чэмпіянат БДУ 1) Лапідус+9½ з 11 не прайграў ніводнай партыі; далей 2) Блюмбэрг+9, 3 і 4) Кругер і Кузьмінскі+8½.

Па саюзу тэкстыльшчыкаў.

Пасьля спаборніцтваў выдзелены каманды на прафсаюзныя спаборніцтвы: па шахматах Бэрнштайн, Савінкоўскі, Паўловіч, Фрыдман і Фрыд; па шашках: Шифрын, Юндау, Файн, Агароднікі і Гольдзін.

Па саюзу савгандльслужачых.

У нядзелю, 18-III, а 12 гадз. дня ў клюбе пачынаецца шашачны чэмпіянат саюзу па Менску.

Па саюзу швэйнікаў.

Адбываецца шашачны турнір, удзельнічае 20 ігракоў.

Па саюзу скурнікаў.

У працкалектыве абуўнікаў адбываецца шахматны турнір (пераважна рабочыя), у ліку 17 ігракоў.

Барысаў.

Закончыліся піянэрскія шахматна-шашачныя спаборніцтвы. Удзел прымала 72 ігр. Першынства атрым. па шахматах Асьцервенец, па шашках—Бененсон.

Апавяшчэньні.

— Праўленьне студ. навукова-дасьледчага краязнаўчага т-ва БДУ і ЦБК даводзіць да ведама слухачоў студыі курсаў па краязнаўству, што ў нядзелю, 18 сакавіка, у актавай залі Пэдфаку БДУ будуць прачытаны наступныя лекцыі: па мэтодыцы кр-ства дацэнтам БДУ т. Аляксандравым будзе прачытана лекцыя на тэму: „Мэтодыка эканомікі“ і т. Бібіла «Бібліяграфія». Слухачы курсаў павінны зьявіцца своечасова. Уваход вольны і не для слухачоў.

Пачатак роўна ў 11 з пал. гадз. дня.

Чарговая лекцыя ў Нядзельным Камвузе.

— У нядзелю, 18 сакавіка, у 11 гадз. раніцы ў вялікай залі клюбу К. Маркса адбудзецца чарговая лекцыя ў Нядзельным Камвузе на тэму: „КААПЭРАЦЫЙНЫ ПЛЯН ЛЕНІНА І ШЛЯХІ АГРАМАДЖАНЬНЯ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ“.

Лектар—т. ГЭЛЬТМАН.

Літаратура і заданьні—у агітпрапгабінэце).

АПА МЕНАКРУЖКОМУ КПБ.

ПРАЎЛЕНЬНЕ НЯДЗЕЛЬНАГА КАМВУЗУ.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— У нядзелю, 18 сакавіка, адбудзецца вечар, прысьвечаны дню Парыскай Камуны і пяцігодзьдзю МОПР'у.

Пачатак роўна а 7 гадз. увеч. Уваход па білетах, распаўсюджаных па гурткомах і МК.

ПЭДКАБІНЭТ.

— Сёньня, 17 сакавіка, а 7-ай гадзіне —сход гуртка выкладчыкаў мовы і літаратуры.

Даклад В. Ф. САКАЛОЎСКАГА на тэму: „Лябараторны мэтад пры выкладаньні літаратуры і мовы“.

Паштовая скрынка.

С.К.Р. (Аршанічына). Допісаў, у якіх ня ўказана адрасу аўтара і яго сапраўднага прозьвішча, рэдакцыя не зьмяшчае. Паведаміце рэдакцыі свой адрас і прозьвішча.

Бешанковіцкаму. Ваш допіс «Да ўвагі пракуратуры» накіравалі пракурору Віцебскай акр.

Папраўка.

Ва ўчарашнім нумары „Сав. Бел.“ у артыкуле „Барацьба за танны апарат“ памылкова прапушчан подпіс К. ЭЛЬКІНД.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 1928 ГОД
НА ВЯЛІКУЮ БЕЛАРУСКУЮ ЧАСОПІСЬ ЛІТАРАТУРЫ, ПАЛІТЫКІ, ЭКАНОМІКІ, ГІСТОРЫІ, КРЫТЫКІ
„ПОЛЫМЯ“
(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ).
ГАДАВЫЯ І ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ „ПОЛЫМЯ“ АТРЫМОЎВАЮЦЬ БЯСПЛАТНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК (гл. газ. „Сав. Бел.“ № 295 за 1927 г. і «Зьвязда» ад 1 студзеня 1928 г.).
ПАДПІСНАЯ ЦАНА на «Полымя» з дадаткам: на год—10 руб., 6 м-цаў—5 руб., 3 м-цы—2 руб. 50 кап.
Даецца рассрочка: пры падпісцы 4 руб.—1 студзеня, 3 руб. 50 кап.—1 ліпеня, 2 руб. 50 кап.—1 кастрычніка.
ЦАНА АДДЗЕЛЬНАГА НУМАРУ 1 РУБ. 50 КАП.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часопісі «Полымя» (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтр. кнігарні БДВ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецк.); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях БДВ; ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, у галоўнай канторы газэты «Зьвязда» (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпіскі на газэты «Правда» і «Известия» (Менск, Савецкая, 61), у канторы газэты «Беларуская Вёска» (Менск, Савецкая, 63) і яе ўпаўнаважанымі і селькорамі ва ўсіх раёнах БССР.

1-я Дзяржаўная друкарня.